

Jaarplan NVWA 2014

Inhoudsopgave

I	Voorwoord	3
II	Leeswijzer	4
1	De ontwikkelingen	5
1.1	Ambitie en missie	5
1.2	Kerntaken.....	5
1.3	Omgeving.....	6
1.4	Hoofdlijnen en resultaten Plan van Aanpak NVWA.....	6
2	De resultaten van de handhaving	8
2.1	Inleiding.....	8
2.2	Veiligheid in de voedselketen	8
2.2.1	Vleesketen en Voedselveiligheid.....	8
2.2.2	Visketen	9
2.2.3	Industriële productie	10
2.2.4	Dierlijke bijproducten	11
2.2.5	Diervoeder.....	12
2.2.6	Bijzondere eet- en drinkwaren, inclusief gezondheidsclaims	12
2.2.7	Horeca en ambachtelijke productie.....	13
2.2.8	Microbiologie	14
2.3	Productveiligheid	16
2.4	Diergezondheid	17
2.4.1	Levende dieren en diergezondheid	17
2.4.3	Diergeneesmiddelen.....	18
2.5	Dierenwelzijn	20
2.5.1	Dierenwelzijn	20
2.5.2	Dierproeven	21
2.6	Plantgezondheid	22
2.6.1	Gewasbescherming	22
2.6.2	Fytosanitair.....	23
2.6.3	Meststoffen	24
2.7	Natuur	25
2.8	Alcohol en tabak.....	26
2.9	Export en import	27
2.9.1	Export.....	27
2.9.2	Import.....	28
2.10	Controletaken subsidieregelingen	29
2.10.1	Europese subsidieregelingen, inclusief nacontroles	29
2.10.2	Cross Compliance	29
2.10.3	Grondgebonden subsidies	30
2.11	Inlichtingen en opsporing	31
2.12	Risicobeoordeling en onderzoeksprogrammering.....	31
2.13	Klantcontact en dienstverlening.....	33

I Voorwoord

Voor U ligt het Jaarplan 2014 van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA). Dit jaarplan heeft betrekking op de uitvoering van de toezichttaken van de NVWA en de te bereiken resultaten in 2014.

De missie van de NVWA is veelomvattend: Bewaken van de gezondheid van dieren en planten, het dierenwelzijn en de veiligheid van voedsel en consumentenproducten, en handhaven van de natuurwetgeving. De NVWA houdt toezicht op een groot aantal wetten en regelingen en een breed scala aan producten en bedrijven.

De Minister van VWS en de Staatssecretaris van EZ hebben eind 2013 een Plan van Aanpak NVWA naar de Tweede Kamer gestuurd. In dit plan staan stevige maatregelen benoemd om de NVWA adequaat toe te rusten op haar taak als toezichthouder en toekomstbestendig te maken.

Door de extra middelen die met dit plan beschikbaar komen kan de NVWA ook invulling geven aan de noodzakelijke toezichtinspanningen in haar domeinen. Het jaar 2014 staat daarom, naast de uitvoering van de acties uit dit Jaarplan, ook in het teken van de uitvoering van de acties uit het Plan van Aanpak. Over de voortgang van deze verbeteracties wordt periodiek gerapporteerd aan de Tweede Kamer.

dr. ir. H. Paul

Inspecteur-generaal Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit

II Leeswijzer

Het jaarplan van de NVWA is opgebouwd uit twee delen. Hoofdstuk 1 beschrijft de missie en taken van de NVWA als ook de hoofdlijnen van het Plan van Aanpak NVWA dat op 19 december 2013 aangeboden is aan de Tweede Kamer. Hoofdstuk 2 beschrijft de belangrijkste activiteiten en handhavingsresultaten die de NVWA in 2014 wil bereiken in de diverse domeinen. In dit hoofdstuk zijn ook de resultaten beschreven wat betreft:

- Inlichtingen en opsporing;
- Risicobeoordeling en onderzoeksprogrammering;
- Internationale projecten;
- Klantcontact en dienstverlening.

1 De ontwikkelingen

1.1 Ambitie en missie

De NVWA signaleert tijdig risico's en beheerst deze voor onze voedsel- en consumentenproducten, onze dieren en planten en onze natuur. Dit doet de NVWA zowel voor binnenlandse als buitenlandse consumenten. Door vrijwaringsgaranties af te geven draagt de NVWA bij aan de exportpositie van Nederland.

Het uiteindelijke doel van deze inspanningen is dat consumenten erop kunnen vertrouwen dat wat in de winkels in de schappen ligt veilig is, dat dieren in Nederland goed worden behandeld en dat de natuur wordt beschermd. Daar ligt de maatschappelijke ambitie van de NVWA, daar ligt ook het publieke belang van onze inzet. Dat is de waarde van het toezicht van de NVWA.

De NVWA is toezichthouder, maar ook samenwerkingspartner. Zij deelt de verantwoordelijkheid voor de hierboven benoemde publieke belangen met bedrijven, burgers, maatschappelijke organisaties en opdrachtgevers. Samenwerking is daarbij essentieel, waarbij iedere partij een eigen verantwoordelijkheid heeft. Producenten en andere bedrijven in de keten zijn zelf verantwoordelijk voor het voldoen aan wet- en regelgeving en daarmee voor veilige producten en gezonde dieren. De NVWA ondersteunt bedrijven en burgers deze eigen verantwoordelijkheid goed in te vullen door hen in een goede informatiepositie te brengen. Als toezichthouder richt de NVWA de focus op de niet-nalevende bedrijven en grijpt daarbij zo nodig hard in.

Deze ambitie en rolopvatting zijn verankerd in de missie van de NVWA:

De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit bewaakt de veiligheid van voedsel en consumentenproducten, de gezondheid van dieren en planten, het dierenwelzijn en handhaaft de natuurwetgeving.

1.2 Kerntaken

De NVWA geeft invulling aan de ambitie en missie door de drie kerntaken: handhaving, risicobeoordeling en risicocommunicatie. Twee overige taken zijn beleidsadvisering en uitvoeringstaken.

Handhaving

De NVWA houdt toezicht op de naleving van wet- en regelgeving door bedrijven en instellingen. Vaak wordt 'toezicht' als synoniem gebruikt voor het begrip handhaving. De NVWA definieert toezicht als een van de elementen van handhaving. Het begrip handhaving zelf is een breder begrip. Handhaving omvat alle handelingen die zich richten op het beïnvloeden van nalevingsgedrag. Naast het houden van toezicht (inspecties) gaat het ook om het uitvoeren van opsporingsonderzoek, handhavingscommunicatie, dienstverlening, exportkeuringen, enzovoort.

De NVWA heeft haar toezicht en handhaving georganiseerd in 23 toezichtdomeinen. Deze domeinen sluiten aan op de hoofdthema's van onze missie. Vanuit deze domeinen dient de NVWA zicht te hebben op ca. 400.000 bedrijven en locaties waar zich risico's kunnen voordoen en binnen deze groep van bedrijven moet de NVWA de juiste keuzes maken waar en hoe ze wilt handhaven. Dat is een complexe opgave.

Binnen de handhaving valt ook de NVWA-crisisorganisatie die coördineert bij crises en incidenten. Hiermee is de NVWA in staat om slagvaardig op te treden bij crisis of incident.

Risicobeoordeling

De directie Bureau Risicobeoordeling en Onderzoeksprogrammering (BuRO) van de NVWA coördineert de risicobeoordeling. Om dit goed te kunnen doen, beoordeelt BuRO gevaren voor de voedsel- en productveiligheid, dier- en plantgezondheid en de natuur vanuit de vraag of deze gevaren zich ook in de Nederlandse situatie kunnen voordoen en zo ja, wat de impact daarvan dan kan zijn. Vervolgens adviseert ze daarover aan het ministerie van Economische Zaken (EZ) en/of het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) of de hoofdinspecteurs van C&V, L&N en V&I. BuRO initieert en coördineert het daarvoor nodige wetenschappelijk onderzoek en gebruikt gegevens uit de handhavingspraktijk van de NVWA en van onderzoeksinstellingen.

Risicocommunicatie

Met de uitkomsten van de risicobeoordeling informeert de NVWA de samenleving over de risico's en (mogelijke) gevolgen voor de voedsel- en productveiligheid, dier- en plantgezondheid en de natuur. Deze risicocommunicatie richt zich op bestaande en opkomende risico's en beïnvloeding van de perceptie daarvan. In dit kader biedt de NVWA burgers zo veel mogelijk een handelingsperspectief, zodat zij weten wat te doen in die risicosituatie.

Beleidsadvisering

De NVWA heeft als handhavingsorganisatie veel relevante kennis voor de ontwikkeling van beleid. Ze heeft een goed beeld van de ontwikkelingen, trends en risico's en daarmee ook van de effectiviteit van beleidskeuzes. Op basis van deze kennis en ervaring adviseert ze als kennispartner bij de formulering van beleid. Dit geldt in het bijzonder voor de plantgezondheid. Van oudsher is de beleidsadvisering op dit gebied meer intensief.

Uitvoeringstaken

De NVWA heeft tevens een beperkt aantal uitvoeringstaken die zij in opdracht van Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) uitvoert, zoals de controle op EU-landbouwsubsidies.

1.3 Omgeving

Het afgelopen jaar is er veel aandacht voor de NVWA vanuit de politiek en de media. Aandacht die is gevoed door incidenten zoals paardenvlees, onderzoeksrapporten (zoals Algemene Rekenkamer, Onderzoeksraad voor de Veiligheid en Stichting Maatschappij en Veiligheid) en de media.

Daarnaast heeft de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) in haar rapport 'Toezien op publieke belangen' het spanningsveld beschreven waarin toezichthouders, en dus ook de NVWA, opereren en functioneren. De WRR doet een aantal aanbevelingen aan toezichthouders om met dit spanningsveld om te gaan en hierin effectiever en zichtbaarder te opereren.

De bewindspersonen van EZ en VWS constateren dat ingrijpende maatregelen nodig zijn om de NVWA adequaat toe te rusten op haar taak als toezichthouder en toekomstbestendig te maken.

Deze maatregelen worden toegelicht in het Plan van Aanpak NVWA dat op 19 december 2013 naar de Tweede Kamer is verstuurd. In paragraaf 1.4 worden deze maatregelen op hoofdlijnen toegelicht.

De Tweede Kamer wordt halfjaarlijks geïnformeerd over de voortgang in de realisatie van het Plan van Aanpak

De bijdrage van het bedrijfsleven in de NVWA-kosten wordt geregeld in het retributiestelsel. Dit stelsel legt vast hoe de kosten van de werkzaamheden van de NVWA aan het bedrijfsleven worden doorberekend. Dit retributiestelsel is per 1 maart 2014 herzien. Aanleiding hiervoor waren de noodzaak om beter aan te sluiten bij het kostprijsmodel van de fusiedienst NVWA, het model te vereenvoudigen en om de retributies kostendekkend te maken.

Door de vereenvoudiging gaan minder verschillende tarieven gelden. Het kostendekkend maken van de retributies betekent een verhoging van de tarieven van de NVWA.

Deze herziening hangt ook samen met het Plan van Aanpak om het toezicht van de NVWA structureel te verbeteren. Daarvoor zijn technische aanpassingen van rekenmodellen en het factureringssysteem nodig, wordt het bedrijfsleven verder voorgelicht en worden medewerkers van de NVWA geïnstrueerd en getraind.

1.4 Hoofdlijnen en resultaten Plan van Aanpak NVWA

In het kader van het hierboven genoemde plan worden de komende jaren een groot aantal maatregelen genomen. Ook worden met het Plan van Aanpak de aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer 'Toezicht bij de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit na de fusie' en de aanbeveling uit het onderzoek van de Onderzoeksraad voor Veiligheid 'Salmonella in zalm' geïmplementeerd.

De maatregelen worden genomen langs onderstaande lijnen.

1. Fundamentele herbezinning op de inrichting van het systeem van de keuring en toezicht. Het huidige systeem is kwetsbaar, waarbij zowel de keuring als het toezicht binnen de NVWA is gebundeld en bovendien privaatrechtelijke instanties een grote rol hebben. Vooruitlopend op deze

herbezinning worden er maatregelen in gang gezet om urgente problemen in dit systeem in een aantal specifieke domeinen aan te pakken.

2. Versterking van het toezicht, kwalitatief en kwantitatief. Deze versterking richt zich onder andere op een aantal domeinen van de NVWA waaronder de domeinen vee- en vlees, plantaardig, exportcertificering, zuivel en consument en veiligheid om daardoor de betreffende publieke belangen goed te kunnen waarborgen. Onderdeel hiervan is het inzetten van substantieel meer inspecteurs.

3. Structureel op orde brengen van de kwaliteit en de effectiviteit van de NVWA. Hiervoor is het nodig dat de ondersteuning van het primaire proces wordt verbeterd, hiervoor is extra capaciteit nodig.

Daarnaast wordt geïnvesteerd in het versterken van de huidige kennisbasis ondermeer door risicoanalyses zodat de NVWA vroegtijdig onregelmatigheden kan signaleren. Ook is het nodig dat de NVWA een ICT heeft die het dagelijkse werk van inspecteurs makkelijker en sneller maakt en dat er structureel capaciteit beschikbaar is voor incidenten en crises die zich onvermijdelijk zullen blijven voordoen.

4. Financiering.

Om deze maatregelen te kunnen realiseren wordt door EZ en VWS structureel € 33 mln extra ter beschikking gesteld en incidenteel € 34 mln. voor de periode 2014-2017. De NVWA draagt € 8 mln bij door doelmatiger te gaan werken. Een belangrijke voorwaarde voor deze extra bijdragen is dat de NVWA haar doelmatigheid verhoogt door onder andere het aanpassen van de arbeidsvoorwaarden. Ten slotte zal het bedrijfsleven € 10 mln moeten bijdragen door kostendekkende tarieven en herziening van het retributiestelsel van de NVWA.

Deze hoofdlijnen worden door de NVWA uitgewerkt in een aantal actielijnen en acties met daaraan gekoppelde resultaten. In voortgangsrapportages wordt de Tweede Kamer regulier geïnformeerd.

2 De resultaten van de handhaving

2.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de belangrijkste resultaten die de NVWA in 2014 boekt op de terreinen van voedselveiligheid, de veiligheid van consumentenproducten, diergezondheid, dierenwelzijn, plantgezondheid en natuurbehoud. Het meerjarig kader dat jaarlijks in samenspraak met EZ en VWS wordt bijgesteld vormt hierbij het uitgangspunt. In de loop van het jaar kunnen daar in opdracht van de departementen meer werkzaamheden bijkomen. Per domein worden de speerpunten aangegeven en de belangrijkste te realiseren resultaten voor 2014.

Aandachtspunt voor een groot aantal domeinen is dat door de opheffing van de productschappen taken overkomen naar de NVWA. Afgezien van de overkomst van de benodigde middelen en mensen vraagt het in 2014 aandacht van de NVWA organisatie om deze overgang goed te laten verlopen.

Discussies over aanpassing van Europese wetgeving op de domeinen van de NVWA dienen op een goede wijze gevoed te worden met de technisch inhoudelijke kennis vanuit toezicht en handhaving. Voor de meeste domeinen is voorzien in een stevige aanpak van fraude indien nodig. "Hard waar het moet".

Ander algemeen punt is het alert en tijdig reageren op meldingen en klachten uit binnen- en buitenland. Opvolging van meldingen uit het Rapid Alert System for Food and Feed (RASFF) vraagt met name slagvaardigheid.

De NVWA heeft 3 prioritaire communicatiethema's benoemd. Dit zijn vleesketen (incl. dierenwelzijn), gewasbescherming en horeca. Op deze domeinen is er urgentie vanwege slechte naleving en daarmee samenhangende veiligheidsrisico's, hoge maatschappelijke verwachtingen ten aanzien van de naleving. De verwachting is dat het instrument communicatie effectief is ter vergroting van de naleving en bijdraagt aan de zichtbaarheid van de NVWA.

2.2 Veiligheid in de voedselketen

2.2.1 Vleesketen en Voedselveiligheid

Binnen het domein Vleesketen & Voedselveiligheid houdt de NVWA toezicht op EU-erkende bedrijven in het eerste stadium van de productie, verwerking en distributie van vlees. Het betreft vlees van landbouwhuisdieren, pluimveevlees en vlees van gehouden en vrij wild.

De NVWA is eindverantwoordelijk voor de levende en geslachte keuring. Daarnaast houdt de NVWA toezicht op EU-erkende slachthuizen, bewerkingsinrichtingen voor vrij wild en EU-erkende uitsnijderijen. Ook wordt toezicht gehouden op het vervoer, de vervoerders en de handelsstromen van vlees om te voorkomen dat vlees dat niet gekeurd is en/of ongeschikt is verklaard voor menselijke consumptie in de handel wordt gebracht. Tot slot is het toezicht gericht op de producenten van de dieren (primaire sector). Het gaat dus om de volledige vleesketen van boerderij tot slachthuis.

Speerpunten

- De Europese Commissie is het traject modernisering vleeskeuring gestart en voor alle diersoorten zijn risicoanalyses opgesteld. De NVWA zal ook in 2014 actief participeren in de discussies over aanpassing van de wetgeving.
- Voor de varkensvleesketen worden nieuwe wettelijke bepalingen van kracht op 1-6-2014. Hiermee wordt een op risico gebaseerde aanpak voor met name Salmonella en Trichinella geïntroduceerd. De NVWA past de keurings- en toezicht systematiek hierop aan.
- In het kader van de bestrijding van voedsel fraude wordt aandacht gegeven aan etiketteringvoorschriften en traceerbaarheid in EG erkende uitsnijderijen en koel- en vrieshuizen.
- Een nieuw Toezicht Stelsel in het kader van het Verbeterplan in de vleesketen (herijking risicogericht toezicht vleesketen) wordt geïntroduceerd, te beginnen bij kleine en middelgrote slachterijen. In de kalverketen wordt zichtkeuring geïntroduceerd voor kalveren jonger dan 8 maanden. Het proefproject pluimvee heeft een eindrapportage opgeleverd die besproken is met de Europese Commissie en de lidstaten.
- Daarnaast hebben de aanpak van illegaal slachten, de strafrechtelijke afhandeling van ernstige overtredingen, het vleesvervoer en de Voedsel Keten Informatie (VKI) primaire sector prioriteit.

Deze aanpak is noodzakelijk om voldoende naleving te borgen. Daarbij wordt het toezicht bij kleine en middelgrote slachterijen geïntensiveerd.

Resultaten

- Keuring en toezicht in EU erkende bedrijven is conform de wetgeving uitgevoerd.
- De keuring en toezichtssystematiek van de NVWA in de varkensvleesketen is op basis van nieuwe Europese wetgeving op 1-6-2014 gemoderniseerd t.a.v. de risico's Salmonella en Trichinella.
- In de kalverketen is zichtkeuring geïntroduceerd. De pilot pluimvee heeft een eindrapportage opgeleverd die besproken is met de Europese Commissie.
- Uitvoering systeeminspectie etikettering en traceerbaarheid in het kader van eerlijkheid in de handel.

2.2.2 Visketen

Het domein omvat een groot deel van de visketen van vangst tot industriële verwerking en distributie. Het toezicht van de NVWA is zowel gericht op voedselveiligheid als op duurzaamheid van visbestanden en op stroperij. Het toezicht in het kader van duurzaamheid is gericht op:

- naleving van de visserijquota en de zeedagenregeling;
- technische en beschermende voorschriften voor visserijactiviteiten op zee, in kust- en binnenwateren;
- aanlanding van vis en accurate vangstregistratie; weegvoorschriften en traceerbaarheid van vangsten (zowel voor importen uit derde landen als EU);
- de bestrijding van illegale visserijpraktijken (bijv. het verbod op vangen van paling in de gesloten periode om de palingstand te beschermen).

Het toezicht is sterk internationaal georiënteerd en er wordt intensief samengewerkt met autoriteiten van andere lidstaten en derde landen.

De inzet voor voedselveiligheid heeft betrekking op aanlandingskeuringen, erkenning en registratie van schepen en bedrijven, systeemtoezicht bij bedrijven, de afgifte van exportcertificaten en het vangstverbod van aal in, vanwege dioxinevervuiling, gesloten gebieden.

Speerpunten

Op het terrein van de voedselveiligheid worden in de hele keten van visvangst, -aanlanding en -verwerking officiële controles uitgevoerd. Hierbij wordt risicogebaseerd te werk gegaan. Goed presterende bedrijven worden minder frequent bezocht dan slecht presterende bedrijven. Volgens het principe "zacht waar het kan en hard waar het moet" worden notoire overtreders hard aangepakt. Er zal specifiek aandacht worden besteed aan de groep visimporteurs. Door deze groep beter in beeld te krijgen kan ook bij dit type bedrijven in de toekomst meer risicogebaseerd worden gewerkt. Verder zullen met het oog op de transparantie de inspectiebevindingen bij de Nederlandse Visafslagen in de loop van 2014 openbaar gemaakt gaan worden.

Op het terrein van de duurzaamheid zijn de activiteiten met name gericht op het afronden van de implementatie van de controle verordeningen. Betere naleving van de traceerbaarheidsvoorschriften van vis door de hele keten heen, verdere implementatie van een systematische risicoanalyse met gebruikmaking van ICT systemen, het in Europees verband verder ontwikkelen van elektronische inspectierapporten.

Daarnaast wordt in 2014 specifiek aandacht beseed aan de (internationale) transportsector. Met name zal gelet worden op het correcte gebruik van transportdocumenten en op het feit dat de lading voorafgaande aan het transport gewogen is. Ook zullen de handhavingstechnische gevolgen van het recent vastgestelde Gemeenschappelijk Visserij Beleid (GVB), waaronder de aanlandplicht die stapsgewijs in de vissector zal worden ingevoerd, in kaart worden gebracht.

Bij de stroperij wordt verder gewerkt aan een dadergerichte aanpak en staat samenwerking met politie en andere handhavingpartners centraal. Een interactief internetforum wordt ontwikkeld waar de verschillende toezichthouders kennis kunnen delen. Specifiek wordt toezicht uitgeoefend op de naleving van het palingvangst verbod in de maanden september, oktober en november en op het paling- en wolhandkrabvangst verbod in de met dioxine verontreinigde wateren.

In het kader van Natura 2000 worden in steeds meer gebieden visbeperkende maatregelen van kracht. In samenwerking met de Kustwacht wordt toezicht op naleving van de specifieke voorschriften in de Voordelta. In 2014 zal het toezicht op De Noordzeekustzone en de Vlake van de Raan (in samenwerking met de Kustwacht) verder worden vormgegeven.

Resultaten

- Ook in 2014 zijn de notoire overtreders hard aangepakt. De doelgroep visimporteurs is met het oog hierop verder in beeld gebracht.
- De inspectiebevindingen van de visafslagen zijn openbaar gemaakt.
- De implementatie van de controleverordening is in 2014 afgerond.
- Handhaving in de Natura 2000 gebieden Noordzeekustzone en Vlake van de Raan op een efficiënte wijze vorm gegeven.

2.2.3 Industriële productie

Het toezicht richt zich binnen dit domein op de voedselveiligheid, de hygiëne, de kwaliteitsborging (HACCP) en de microbiologische criteria. Ook handhaaft de NVWA op de wettelijke limieten voor contaminanten, residuen van bestrijdingsmiddelen en de aanwezigheid van genetisch gemodificeerde organismen in levensmiddelen en de juiste etikettering van levensmiddelen om de consument te informeren. Het domein houdt zich ook bezig met inspecties en onderzoek in relatie tot eerlijkheid in de handel.

De bedrijven waarbij het toezicht wordt uitgevoerd, betreffen levensmiddelenproductiebedrijven, importeurs, handelskantoren, opslag-, transport- en distributiebedrijven. Ook de hele keten van zuivel- en eiproduktiebedrijven valt hieronder. Het toezicht hierop wordt uitgeoefend door het Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ) en door de Nederlands Controle Autoriteit Eieren (NCAE). De NVWA voert hierover de regie.

Speerpunten

De NVWA werkt meer en meer ketengericht. Daardoor worden minder algemene systeemaudits uitgevoerd en wordt op basis van risico's meer gekozen voor specifieke doelgroepen en inspectieonderwerpen. Dit leidt tot kortere, gerichte inspecties. De inzet is om alle producerende levensmiddelenbedrijven én importeurs minimaal éénmaal per jaar te bezoeken. Dit om de informatiepositie op peil te houden. Ter versterking van de informatiepositie wordt een nalevingsmeting van de doelgroep bulktransport levensmiddelen opgesteld.

De NVWA zet in op het verbeteren van de naleving door separatorvleesbedrijven. In 2014 ziet de NVWA toe op juistheid van de etikettering van separatorvlees (door de hele keten heen).

Voor de doelgroep horecagroothandelaren wordt een nieuwe handhavingsaanpak ontwikkeld, het concept van bedrijfsgericht toezicht (vergelijkbaar met de formuleaanpak zoals wordt gehanteerd in het domein Horeca & Ambachtelijke productie).

Het toezicht op chemische verontreinigingen krijgt voorrang. De prioritering is als volgt: mycotoxinen, niet toegelaten GGO's, residuen van gewasbeschermingsmiddelen en overige contaminanten. Voor zuivel en eieren ligt de nadruk op verontreiniging met micro-organismen.

Het is van belang om de vastgestelde planning op dit terrein te realiseren omdat het hier voor de volksgezondheid belangrijke onderwerpen betreft. Om de handhaving op deze gevoelige onderwerpen (incidenten m.b.t. mycotoxinen, verontrusting over het toenemend aantal niet toegelaten GGO's in voedingsmiddelen) op peil te houden streeft de NVWA naar een realisatie van 95% van de planning. Binnen de nationale plannen (contaminanten) ligt de nadruk nog meer dan in 2013 op de import uit derde landen. Dit om het naleefgedrag van deze importeurs te verbeteren en zo nodig effectiever op te kunnen treden.

Bij de GGO's is er sprake van steeds meer RASFF-meldingen, in 2014 wordt het onderzoek geïntensiveerd en worden meer monsters genomen voor onderzoek op niet toegelaten GGO's. Dit geldt bijvoorbeeld voor bemonstering van papaja's uit Thailand. De verwachting is dat de Europese Commissie een zogenoemde noodmaatregel neemt voor GGO's uit derde landen.

Bij het toezicht op de correctheid van etiketten op voedingsmiddelen zal meer aandacht worden geschonken aan eerlijkheid in de handel. Met het bedrijfsleven zal gekeken worden op welke wijze fraude beter gedetecteerd, gemeld en aangepakt kan worden.

Resultaten

- Alle producerende en importerende bedrijven zijn 1x per jaar bezocht met tot doel de informatiepositie te behouden.
- Van de doelgroep bulktransport levensmiddelen is een nalevingsbeeld opgesteld.
- De NVWA zet in op het verbeteren van de naleving van separatorbedrijven en op de juiste toepassing van de etikettering in de hele keten van separatorvlees.
- Het concept van bedrijfsgericht toezicht is voor de doelgroep horecagroothandelaren ontwikkeld.
- De vastgestelde nationale plannen 2014 voor mycotoxinen, residuen van bestrijdingsmiddelen, GGO's en overige contaminanten worden voor minimaal 95% gerealiseerd.

2.2.4 Dierlijke bijproducten

De NVWA houdt toezicht op bedrijven waar dierlijke bijproducten (DBP) ontstaan (zoals slachterijen, visverwerkende bedrijven e.d.), op bedrijven die zich bezighouden met de verzameling, verwerking, handel en verwijdering hiervan én op bedrijven die dierlijke bijproducten gebruiken (b.v. voor directe vervoeding, onderwijs, diagnose en wetenschap, zoals pelsdierhouderijen, laboratoria en onderzoeksinstituten).

In essentie is het toezicht erop gericht te voorkomen dat dierlijke bijproducten onjuist worden bewerkt en verkeerd worden toegepast. Het werkkterrein is zeer breed en bestaat uit veel verschillende soorten bedrijven, die aan ingewikkelde regelgeving moeten voldoen.

Onzorgvuldig handelen kan grote consequenties hebben voor de gezondheid van mens of dier: ingeval materiaal niet meer is geschikt voor dierlijke of menselijke consumptie, moet worden voorkomen dat dit tóch in de voeder- of voedselketen terecht komt. Dit geldt ook voor materiaal dat geïmporteerd en geëxporteerd wordt. Het gebruik van gecontamineerde bijproducten (bijvoorbeeld met dioxine, BSE-materiaal) kan tot grote risico's voor volks- en diergezondheid leiden en grote economische gevolgen hebben. Als grote partijen verontreinigd diervoeder of verontreinigde consumptieartikelen zoals dioxine-eieren moeten worden teruggehaald en vernietigd, kan de schade enorm oplopen.

Binnen het domein zijn verschillende productieketens te onderscheiden: productie van diervoedergrondstoffen, productie van meststoffen, productie van brandstoffen en productie van overige technische producten.

Speerpunten

Bij het toezicht binnen het domein dierlijke bijproducten is kennis van de keten van groot belang. Verwerkers, producenten (diervoedergrondstoffen, biologische meststoffen), opslagbedrijven en handelaren zijn belangrijke schakels in de keten, omdat vanuit deze bedrijven dierlijke bijproducten in andere ketens terecht kunnen komen. Tracking & tracing is bij de verschillende schakels in de ketens een punt van zorg. De nalevingsbereidheid is er niet altijd hoog, omdat naleven lasten en kosten met zich mee brengt en overtreden juist (financieel) lucratief is.

Binnen het reguliere werk ligt de nadruk op HACCP, eigen controles van de bedrijven en tracering. In 2014 is er specifiek aandacht voor de doelgroepen opslagbedrijven, de mestbedrijven en slachterijen. Van deze bedrijven wordt de naleving in beeld gebracht.

Het vettenproject uit 2013 (dierlijke vetten) krijgt een vervolg in 2014 en ook wordt de stroom frituurvet in beeld gebracht. Verder komt er meer nadruk te liggen op het borgen van stromen van specifieke materialen door meer bestemmingscontroles uit de voeren.

Als afronding van het in beeld brengen van de naleving van het afvoeren van kadavers van landbouwhuisdieren door de primaire sector wordt in 2014 de afvoer van paarden onderzocht.

Verder is het internetonderzoek naar petfoodbedrijven één van de projecten.

Resultaten

- De naleving van de doelgroepen slachterijen, mestbedrijven en opslagbedrijven is onderzocht.
- De naleving in de keten vetten voor de stromen dierlijke vetten en frituurvetten is in beeld gebracht.
- Het totaal beeld van de naleving op afvoer van kadavers van landbouwhuisdieren in de primaire sector is afgerond. In 2014 is de afvoer van paarden in beeld gebracht.

2.2.5 *Diervoeder*

Diervoeder staat aan het begin van onze voedselketen en onveilig diervoeder heeft dan ook consequenties voor de voedselveiligheid en de volksgezondheid. Diervoeder wordt in het algemeen samengesteld uit een breed en wisselend scala van grondstoffen die mondiaal worden verhandeld. Ook kunnen grondstoffen bestaan uit reststromen uit de voedingsmiddelenindustrie.

Het toezicht richt zich op de hele keten waarbij de hygiëneverordeningen belangrijke kaders zijn. Daarnaast richt het toezicht zich op het gebruik van toevoegingmiddelen en op de nieuwe marktverordening van claims en etikettering.

Verder vindt monitoring plaats op ongewenste stoffen, genetisch gemodificeerde organismen en verboden materialen in diervoeders in het kader van het Nationaal Plan Diervoeders.

De diervoederketen bestaat uit circa 6.000 bedrijven zoals producenten van grondstoffen, handelaren, transporteurs, mengvoederproducenten en veehouders die zelf diervoer mengen en/of gebruiken, en zo'n 60.000 akkerbouw/ veeteeltbedrijven (de primaire sector)

Afhankelijk van de complexiteit aan activiteiten per bedrijf (moet nog verder in kaart gebracht worden) wordt toezicht daar op afgestemd. In de diervoedersector zijn enkele kwaliteitssystemen ingevoerd. Voor zover mogelijk werkt de NVWA samen met deze systemen, Trustfeed en GMP+International.

Speerpunten

Versleping en toevoeging van niet toegelaten additieven of diergeneesmiddelen, zoals antibiotica en anthelmintica (anti-wormmiddelen), kunnen bijdragen aan de huidige resistentieproblematiek. Resistentie tegen antibiotica is een groot risico voor de dier- en volksgezondheid en een belangrijk punt van aandacht bij de diervoederinspecties. De NVWA onderzoekt de versleping van diergeneesmiddelen en coccidiostatica in mengvoederbedrijven. Voor deze producten zijn toleranties resp. normen vastgelegd.

In Verordening (EG) nr. 767/2009 is geregeld dat ziektekundige claims op diervoeders verboden zijn. Overige gezondheids- of productclaims moeten onderbouwd zijn. De NVWA verricht in 2014 etiketcontroles gericht, specifiek op de (verboden) ziektekundige claims en de juiste onderbouwing van toegestane claims.

Diervoederlaboratoria dienen in het kader van de dioxinemonitoringsverordening normoverschrijdingen bij de NVWA te melden en worden in 2014 op deze meldingsplicht gecontroleerd.

Resultaten

- De versleping van diergeneesmiddelen (antibiotica, anthelmintica) en coccidiostatica in mengvoederbedrijven is in beeld gebracht.
- De NVWA onderzoekt de juistheid van gezondheids- en voedingsclaims op diervoederetiketten en onderzoekt of verboden ziektekundige claims gebruikt worden.
- De NVWA heeft een onderzoek uitgevoerd naar de naleving van de meldingsplicht van diervoederlaboratoria (o.a. in het kader van de dioxinemonitorverordening).

2.2.6 *Bijzondere eet- en drinkwaren, inclusief gezondheidsclaims*

Dit domein bestrijkt een breed werkterrein variërend van producten als sondevoeding tot ayurvedische kruidenpreparaten. Samenstelling van de producten (dosering en soort van ingrediënten) en juiste etikettering zijn onderwerp van toezicht. Vooral producten waarvan geclaimd wordt dat ze een positieve invloed hebben op de gezondheid van de consument vragen om gericht toezicht door de NVWA.

Verder volgt de NVWA productaanpassingen van levensmiddelen, met name de veranderingen van vetzuursamenstelling en de hoeveelheid zout in het kader van de 'monitor gezonde voeding'. Zo wordt gemonitord of een gezondere productsamenstelling door de levensmiddelenbedrijven wordt doorgevoerd.

Speerpunten

De NVWA signaleert een toename van ongewenste en/of onbekende ingrediënten in producten zoals kruidenpreparaten en sportproducten. Deze ingrediënten vormen een risico omdat sommige stoffen bijvoorbeeld een psychoactieve of farmacologische werking hebben en bij ondeskundig gebruik gezondheidsschade kunnen veroorzaken.

In de onverminderde aandacht voor de borging van voedselveiligheidsrisico's bij producenten en importeurs van deze zogenaamde "bijzondere" eet- en drinkwaren zal NVWA haar samenwerking met o.a. de IGZ, Nederlands Vergiftigingen Informatie Centrum (NVIC) en het Nederlands Bijwerkingencentrum (Lareb) en de Dopingautoriteit versterken.

De verkoop van dergelijke producten via het internet neemt steeds omvangrijkere vormen aan. De NVWA werkt aan het structureren en professionaliseren van de handhaving op webshops. Hierbij zal de samenwerking met de Belastingdienst en Autoriteit Consument & Markt versterkt worden. Ook wordt samengewerkt met andere Europese Voedselautoriteiten bij de aanpak van illegale verkoop via webshops. Waar nodig wordt internetrecherche ingezet.

In eerste instantie zal bij het ontwikkelen van een inspectiemethodiek gefocust worden op webshops met een zogenaamde Nederlandse "trust-seal mark" zoals bijvoorbeeld het Thuiswinkel Waarborg keurmerk.

Naast het ontwikkelen van een handhavingsaanpak voor webshops zal onderzocht worden in hoeverre openbaarmaking ingezet kan worden om de consument te beschermen tegen de verkoop van gevaarlijk levensmiddelen via webshops die opzettelijk de eigen identiteit verhullen waardoor ze voor de NVWA moeilijker aan te pakken zijn.

De overheid stimuleert het bedrijfsleven om initiatieven te ontplooiën om levensmiddelen gezonder te maken, bijvoorbeeld door het zoutgehalte te verlagen en de vetzuursamenstelling te verbeteren. De NVWA vergelijkt daarom groepen levensmiddelen op zoutgehalte en/of vetzuursamenstelling om duidelijk te krijgen waar mogelijkheden voor verbetering zijn. De resultaten van deze monitoring worden in rapportvorm op de NVWA website gepubliceerd.

Resultaten

- De voedselveiligheid is geborgd door onverminderde aandacht voor risicoproducten én voedselveiligheidsplannen in de sector, waar mogelijk in samenwerking met andere partijen.
- De mogelijkheden voor openbaarmaking zijn onderzocht, met name bij internethandelaren, en verder ontwikkelen van een methode voor internetinspecties.
- De vorderingen die het bedrijfsleven boekt bij het gezonder maken van producten qua zout- en vetzuursamenstelling zijn zichtbaar gemaakt.

2.2.7 Horeca en ambachtelijke productie

De NVWA houdt binnen dit domein toezicht op de voedselveilige productie van eet- en drinkwaren bij bedrijven die voedsel direct aan consumenten leveren. Het betreft horecaondernemingen, ambachtelijke producenten, zorginstellingen en retailbedrijven. Tot de groep behoren ook markten (week- en jaarmarkten) en evenementen. Het toezicht richt zich voornamelijk op controle op de inrichting, hygiëne, wering/bestrijding van plaagdieren en de wijze van bereiden van de eet- en drinkwaren. Naleving van deze onderdelen voorkomt dat consumenten in contact komen met gevaarlijke stoffen of micro-organismen die in levensmiddelen kunnen voorkomen. Hiermee worden ziektegevallen tegengegaan.

De mix van handhavinginstrumenten is gericht op het aanpakken van (notoire) overtreders, de continuering van voldoende tot goede naleefniveaus en op stimulering van eigen verantwoordelijkheid van bedrijven.

Binnen dit domein richt de maatschappelijke aandacht zich nu vooral op de openbaarmaking van controlegegevens van bedrijven, zodat de consument beter is geïnformeerd en een handelingsperspectief wordt geboden bij de keuze waar producten worden afgenomen.

Speerpunten

Het toezicht bij horecabedrijven, ambachtelijke ondernemers, zorginstellingen en retailbedrijven zal zich kenmerken door risicogericht selecteren en vervolgens de meest passende toezichtsmethoden ter hand nemen. Dit resulteert in algemene doelgroepsselecties, waarbij de methoden 'doelgericht

handhaven', 'hard waar het moet aanpak' en 'formule aanpak' worden toegepast met bijbehorend interventiebeleid.

Daarnaast zal mogelijk openbaarmaking van controleresultaten van lunchrooms, de naleving beïnvloeden. Op basis van de evaluatie openbaarmaking inspectiegegevens lunchrooms beslist de NVWA in welk tempo, op welke wijze en met welke doelgroep uitbreiding mogelijk is. Ook de wijze van openbaar maken van formulebedrijven is in 2014 geëvalueerd, om aan te sluiten op de nieuwe wijze van openbaar maken van controlegegevens.

Naast genoemde selecties, is inzicht in de beweegredenen van ondernemers noodzakelijk om meer effect van toezicht te bewerkstelligen. In 2014 bevindt één doelgroep zich in de fase van effectmeting, voor een andere doelgroep wordt een interventiestrategie opgesteld en toegepast en tot slot zal een nieuwe doelgroep opgenomen worden voor de probleemanalyse.

Met samenwerken wordt meer bereikt. De ingeslagen weg met andere toezichthouders zal verder uitgebreid worden. Met als doel om steeds meer informatie (data en kennis) met elkaar te delen. Een andere vorm van samenwerken is de weg naar een geaccepteerd zelfcontrole systeem. Een vorm van horizontalisering van toezicht, die binnen dit domein verder uitgebreid zal worden.

Resultaten

- De notoire overtreders zijn door de NVWA onverminderd hard aangepakt in 2014
- De ervaringen met het openbaar maken van de inspectiegegevens van de doelgroep lunchrooms en de wijze van openbaarmaking van formulebedrijven zijn in 2014 geëvalueerd. Op basis hiervan beslist de NVWA over het vervolgtraject.
- De notoire overtreders zijn door de NVWA onverminderd hard aangepakt in 2014.

2.2.8 Microbiologie

Het domein pathogene micro-organismen en alimentaire zoönosen (hierna aangeduid als microbiologie) loopt door alle schakels van de voedselproductieketen heen. Het richt zich op het gezondheidsrisico voor de consument door mogelijke blootstelling aan pathogene micro-organismen in levensmiddelen als gevolg van besmette producten. De risico's kunnen optreden bij onvoldoende controle van grondstoffen, onhygiënische productie, onvoldoende borging in de keten na productie (bijvoorbeeld onvoldoende koeling van bederfelijke levensmiddelen) en bij onhygiënische bereiding en bewaring. Geïmporteerde producten als groente, fruit en specerijen en kruiden kunnen ook besmet zijn en zo voedselinfecties veroorzaken. Het toezicht richt zich op het signaleren van risico's, zoals biologische agentia die een schadelijke invloed kunnen hebben op de gezondheid van de mens en antimicrobiële resistentie. Daarnaast worden de microbiologische normen voor levensmiddelen gemonitord en gehandhaafd door middel van laboratoriumonderzoek. Bij uitbraken van voedselinfecties en -intoxicaties wordt onderzoek naar de oorzaak gecoördineerd. Meldingen, waaronder RASFF en General Food Law-meldingen (GFL) worden zonodig afgehandeld via het zogenaamde Rapid Alert System for Food en Feed (RASFF). Hiermee worden in geval van gezondheidsrisico's andere lidstaten binnen de EU snel en efficiënt geïnformeerd. Nederland ontvangt via deze route ook meldingen uit het buitenland. Op deze manier kunnen landen snel en gecoördineerd ingrijpen om voedselveiligheidsrisico's te voorkomen.

Speerpunten

In 2014 wordt monitoring en handhaving met name ingezet bij risicovolle producten zoals specerijen, kruiden, gerookte vis, kant en klaar levensmiddelen, pluimveeproducten. De ontwikkeling van de antimicrobiële resistentie wordt net zoals in voorgaande jaren gemonitord door onderzoek van bacteriestammen, geïsoleerd uit verschillende productgroepen.

De informatiepositie van het domein microbiologie wordt versterkt door meer gebruik te maken van data van andere partijen en ook door informatie met andere partijen te delen. Zo kan tijdens de inspecties meer gebruik worden gemaakt van de data van bedrijven en certificeerders, ook wordt de samenwerking op het gebied van monsteronderzoek met branches uitgebreid.

Deze resultaten zouden bruikbare input kunnen leveren voor inschatting van de risico's in Nederland.

De NVWA blijft prioriteit geven aan RASFF en GFL meldingen gezien de volksgezondheidsrisico's die daarmee worden voorkomen. Snel en slagvaardig reageren op deze meldingen en uitbraken is ook voor 2014 een van de speerpunten van de NVWA. De samenwerking met externe partners zoals het RIVM en de gemeentelijke gezondheidsdiensten (GGD, GG&GD) wordt verder geprofessionaliseerd en uitgebouwd.

Resultaten

- Inzicht in besmettingsroutes en besmettingniveaus van relevante pathogene micro-organismen in de gehele voedselketen.
- Snel en slagvaardig reageren op uitbraken en op RASFF- en GFL-meldingen gezien de volksgezondheidsrisico's.
- De samenwerking met externe partners als GGD en RIVM bij bronopsporing is verder geprofessionaliseerd.

2.3 Productveiligheid

De NVWA houdt toezicht op de veiligheid van non-food producten. Dit om de consument te beschermen tegen producten die (ernstig) letsel en ernstige gezondheidsschade kunnen veroorzaken. Producten met een veiligheids- of gezondheidsrisico van enige omvang, mogen niet op de markt worden gebracht. De consument heeft daarnaast een eigen verantwoordelijkheid om de producten zorgvuldig te gebruiken zodat deze geen letsel veroorzaken. Hiervoor dient het bedrijfsleven de consument dan ook juist te informeren. Ook het toezicht op het energieverbruik van toestellen (in opdracht van het ministerie van EZ) maakt deel uit van dit domein.

Het werkterrein wordt gekenmerkt door een grote diversiteit aan producten en doelgroepen (cosmetica, speelgoed, kermisattracties, speeltoestellen, textiel, huishoudchemicaliën, biociden, tatoeages, verpakkingsmaterialen en gebruiksartikelen bestemd voor contact met levensmiddelen, aanstekers, verlichting, elektrotechnische producten, gastoestellen en machines, persoonlijke beschermingsmiddelen). Dergelijke consumentenproducten worden voor het merendeel buiten ons land en buiten de EU geproduceerd.

Productveiligheid is qua omvang van de doelgroep een van de grootste domeinen van de NVWA met vele duizenden inspectielocaties en even zoveel producten.

Speerpunten

Vanuit het streven naar een sluitende toezichtketen blijft de NVWA samenwerken met toezichthouders in de landen van productie (voornamelijk Azië) en in de EU. Daartoe is onder andere een Memorandum of Understanding (MoU) tussen VWS-NVWA en de Chinese toezichtautoriteiten ondertekend. De NVWA blijft de exporterende landen informeren over de eisen die Nederland als importerend land stelt en zal zo nodig actief expertise uitwisselen (Trade Route Asia).

Naast de eigen informatie wordt voor de risicogerichte inzet – indien mogelijk – gebruik gemaakt van de Authorised Economic Operator (AEO) status van bedrijven, zoals in beeld gebracht door de douane. In 2014 wordt samen met de douane verkend of met een AEO-plus status gewerkt kan worden en in hoeverre andere douanedata kunnen worden benut om malafide ondernemers te ontdekken. De uitkomst van deze verkenning geeft mogelijk aanleiding voor aanpassing van het toezicht op de importketen van consumentenproducten.

De NVWA bereidt zich voor op ingrijpende wijzigingen ten gevolge van het "Productveiligheid en markttoezicht pakket" dat door de Europese Commissie begin 2013 is voorgesteld. Naar aanleiding van dit voorstel wordt verwacht dat de Europese samenwerking tussen markttoezichtautoriteiten verder zal toenemen binnen een "Multi Annual Action Plan Market Surveillance" (zoals opgenomen in EG Verordening nr. 765/2008). De NVWA draagt bij aan het opstellen en invulling geven aan dit Europees actieplan.

Resultaten

- Met de Chinese autoriteiten is een pilot uitgevoerd om gezamenlijk toezicht te houden op de productgroep speelgoed. Indien de pilot slaagt wordt verder verbreed naar andere productgroepen.
- Onderzoek en rapportage afgerond naar desinfectiemiddelen in huishoudens in verband met antibacteriële resistentie.
- Samen met de douane is de mogelijkheid voor een Authorised Economic Operator (AEO) plus-status voor productveiligheidsbedrijven verkend.
- De NVWA heeft een bijdrage geleverd aan de herziening van de EU-regelgeving over algemeen productveiligheidsbeleid en streeft in adviezen en in (nationale en Europese) werkgroepen naar verdere harmonisatie, intensievere samenwerking tussen lidstaten, intensivering buitengrenscontrole en EU-coördinatie.

2.4 Diergezondheid

2.4.1 Levende dieren en diergezondheid

Diergezondheid speelt, ook in relatie tot volksgezondheid, maatschappelijk gezien een grote rol in Nederland en heeft zowel betrekking op productiedieren en gezelschapsdieren als op in het wild levende dieren. Een uitbraak van een besmettelijke dierziekte kan grote economische en maatschappelijke gevolgen hebben. Het is daarom van het grootste belang een uitbraak van een dergelijke ziekte in een zo vroeg mogelijk stadium te ontdekken om verdere verspreiding te voorkomen. Het beleid is erop gericht het diergezondheidsniveau te handhaven en in het geval van een uitbraak zo min mogelijk dieren te doden en daar waar mogelijk vaccinatie als bestrijdingsstrategie toe te passen.

De NVWA is aangewezen als de organisatie die de wettelijk voorgeschreven taken uitvoert in het kader van de bestrijding van dierziekten en de afhandeling van verdenkingen.

De belangrijkste activiteiten bestaan uit het in stand houden van de crisisparaatheid (opleiding, afhandeling meldingen, draaiboeken etc). De bereidheid tot het verplicht melden door veehouders en dierenartsen van bepaalde symptomen van dierziekten is slecht, tenzij bij de uitbraak van dierziekten.

Het domein betreft drie clusters:

1. Bestrijding en afhandeling van dierziekten en non-alimentaire zoönosen deze activiteiten worden mede gefinancierd door het Diergezondheidsfonds en wat de non-alimentaire zoönosen betreft door VWS;
2. Preventie van dierziekten door voorkomen van insleep en verspreiding van dierziekten (bv. het toezicht op het kwaliteitssysteem Quality system Livestock Logistics (QLL))
3. Controle op de Identificatie en Registratie (I&R) van landbouwhuisdieren. Dit om bij calamiteiten een goede tracking & tracing mogelijk te maken maar ook om te voorkomen dat bedrijven zich op een illegale wijze ontdoen van karkassen en dat dieren die niet geschikt zijn voor humane consumptie daarvoor toch worden gebruikt.

Speerpunten

De crisisparaatheid van de NVWA en het bereikte niveau van samenwerking met de humane infectieziektebestrijding, waarin de regionaal veterinaire consultants een cruciale rol spelen, worden op peil gehouden. Evenals in 2013 worden gemeenschappelijke scholingsactiviteiten voor NVWA dierenartsen en GGD artsen en verpleegkundigen georganiseerd. De detachering van een NVWA dierenarts bij het CIB wordt gecontinueerd.

Nieuwe EU-regelgeving is in 2013 gepubliceerd en wordt vanaf medio 2013 besproken en aangepast in EP en Raad. Hierin zal naar verwachting differentiatie en vaccinatie bij dierziektebestrijding mogelijk worden. Bij beide is de NVWA betrokken en levert daarvoor de benodigde inspanning.

Vorbereiding op terugname controles op diertransport van QLL. Het is onzeker of en zo ja onder welke voorwaarden de Staatssecretaris besluit de toegekende voordelen te continueren of uit te breiden in 2014. Indien de overheid de controles weer volledig zelf ter hand moet nemen zal dit een extra capaciteit aan toezicht en handhaving van de NVWA vereisen. Het gaat om 20 fte extra inzet keuringsartsen en extra inzet voor stalcontroles en wegcontroles. In juli 2013 is het budget van de NVWA voor 2013 verhoogd met 0,5 mln euro en voor 2014 met 1,5 mln euro om de noodzakelijke voorbereidingen te treffen dat eerstelijns toezicht en handhaving weer overgenomen moet worden van QLL.

De vanuit de EU voorgeschreven inspecties op de erkende bedrijven en instellingen worden uitgevoerd. Daarnaast vinden in sommige gevallen, deels risicogestuurd, aanvullende controles plaats. De controle op de preventieregels op primaire bedrijven zal worden meegenomen met de I&R-controles.

Bij de (deels risicogerichte) welzijnscontroles bij vervoerders door de vervoersters zullen de preventieregels eveneens meegenomen worden.

Het vanuit de EU voorgeschreven toezicht wordt uitgevoerd. Dit toezicht wordt deels risico gestuurd en deels aselekt uitgevoerd.

Voor de I&R van paarden wordt een nalevingmeting uitgevoerd en wordt nagegaan hoe het is gesteld met de registratie- en identificatieverplichtingen waaronder het vermelden van de gebruikte diergeneesmiddelen in de identiteitsbewijzen.

Op basis van de nu beter beschikbare gegevens uit de database I&R Varkens zullen de controles meer risicogericht en efficiënter ingericht worden.

De politieke en maatschappelijke aandacht voor Q-koorts op schapen- en geitenbedrijven is nog steeds groot.

Resultaten

- De NVWA is erop voorbereid dat bij wegvallen van QLL het toezicht weer zelf ter hand neemt. Het toezicht zal met name repressief zijn. Er zal wel bekeken worden of er toch nog van private initiatieven gebruik gemaakt kan worden die het dierenwelzijn en de diergezondheid bevorderen bij het transport van dieren. Als besloten wordt dat de toegekende voordelen van QLL gecontinueerd en mogelijk uitgebreid kunnen worden, waarbij van de sector verwacht wordt dat zij steeds meer zelfregulerend optreedt, kan de NVWA haar toezichtcapaciteit verminderen en meer risicogebaseerd inzetten.
- In beide situaties is de handhavingsaanpak geëvalueerd op het effect op de naleving.
- Aan de EU-verplichting met betrekking tot de toezichtsfrequentie op de erkende bedrijven en instellingen is voldaan. Tevens heeft een beoordeling van de kwaliteit van dit toezicht plaatsgevonden.
- Het effect van het toezicht en handhaving op primaire bedrijven en bij vervoerders is geëvalueerd en aan de hand hiervan is het vervolgotraject bepaald.
- Nieuwe zoönotische bedreigingen worden tijdig opgemerkt en in samenwerking met de partners in de infectieziektebestrijding bestreden.

2.4.3 Diergeneesmiddelen

Een meerjaren beleidsdoel is zorgen voor de beschikbaarheid van voldoende diergeneesmiddelen ter voorkoming en behandeling van uiteenlopende dierziekten. Tegelijkertijd streven we, gelet op de risico's voor mens, dier en milieu, naar een selectief en restrictief gebruik van diergeneesmiddelen. Het beleid is gericht op een minimaal gebruik van diergeneesmiddelen met als gevolg gezondere en weerbaardere dieren.

Grootschalig en onzorgvuldig gebruik van antibiotica in de veehouderij, maar ook het gebruik van antibiotica voor gezelschapsdieren, dragen bij aan het ontstaan van resistente bacteriën. Dit vormt een steeds groter wordend probleem voor de volksgezondheid. Daarom is minder en zorgvuldiger gebruik van antibiotica in de veehouderij een absolute beleidsprioriteit. Antibiotica zijn goedkoop, waardoor ze aantrekkelijk zijn om gebruikt te worden als oplossing voor structurele managementproblemen zonder de daadwerkelijke oorzaak aan te pakken. Er moet een gedragsverandering plaatsvinden onder dierenartsen en veehouders. Het antibioticumgebruik moet in 2015 met 70% gereduceerd zijn ten opzichte van 2009.

Uit recente onderzoeken van de NVWA in de vleeskuiken-, varkens- en blankvleeskalversector blijkt onzorgvuldig toepassen en voorschrijven van antibiotica regelmatig voor te komen. Er zijn gereede aanwijzingen dat ook in de overige sectoren de mate van zorgvuldigheid waarmee antibiotica worden voorgeschreven en toegepast onvoldoende is. De resultaten van de NVWA toezichtonderzoeken die in de afgelopen jaren zijn uitgevoerd en afgerond en de resultaten van enkele opsporingsonderzoeken hebben er mede toe geleid dat recent het beleid en de regelgeving zijn aangescherpt.

Incidenteel worden in het kader van het Nationaal Plan Residuen of anderszins residuen van verboden stoffen aangetroffen. Aangezien het gaat om illegaal gebruik en er voortdurend nieuwe ontwikkelingen zijn op dit gebied laat zich de naleving moeilijk inschatten.

Speerpunten

Het doel is dat antibiotica restrictief en selectief voorgeschreven en gebruikt worden en een reductie van het gebruik met 70% in 2015 ten opzichte van 2009. Het grootste accent ligt in 2014 op een strikte handhaving en toezicht op de naleving van de vernieuwde regelgeving voor het zorgvuldig gebruik, voorschrijven en verhandelen van antibiotica en de registratie daarvan. Bijzondere aandacht wordt besteed aan de naleving van de 'UDD-regeling' ("UDD = uitsluitend door dierenartsen") en de nieuwe regelgeving voor het bezit van grondstoffen. De veterinaire formularia en richt-

lijnen krijgen een prominentere plaats in het toezicht. Eveneens vindt handhaving en controle plaats op residuen en diergeneesmiddelen en verboden stoffen in het eindproduct.

Om de effectiviteit te bevorderen wordt een handhavingstrategie gevolgd waarbij controles zowel aselekt als select (dus risicogebaseerd) worden uitgevoerd. De aselekte controle worden zodanig uitgevoerd dat uitspraken gedaan kunnen worden over het nalevingsniveau. Prioriteit ligt bij de grote sectoren (varkens, mestkuikens, melkvee, mestkalveren).

Daarnaast in beperkte mate en op basis van beschikbare informatie en risicoinschatting controles bij enkele kleine sectoren. In de konijnen-, kalkoenen- en paardensector zullen op bescheiden schaal projecten worden uitgevoerd om vast te kunnen stellen of de dierenartsen zorgvuldig en restrictief voorschrijven.

De informatiepositie ten behoeve van het toezicht wordt versterkt door de intern en extern beschikbare informatie beter te benutten voor het toezicht.

NVWA zoekt naar een optimale mix tussen straf-, bestuurs- en tuchtrecht. Het interventiebeleid en de handhavingstrategie die zijn geënt op de nieuwe regelgeving en een optimale samenwerking met Openbaar Ministerie en het bijbehorend instrumentarium zijn volledig uitgewerkt. Er worden waar mogelijk afspraken gemaakt met private kwaliteitssystemen over de afstemming van toezicht en in het kader daarvan de uitwisseling van controleresultaten.

De controles op de juistheid van de voedselketeninformatie (VKI) worden geïntensiveerd en verbeterd. Er zal een Plan van Aanpak voor een risicogebaseerd toezicht opgesteld worden op de juistheid van de VKI op het punt van verboden groeibevorderaars en hormonen. Verder blijven Uitsluitend op Recept Afleveren middelen (URA), het gebruik van de cascaderегeling, internethandel en reclame-uitingen speerpunten. Voor URA middelen en de cascaderегeling wordt een nalevingsbeeld opgesteld.

In 2014 worden de retributie van hercontroles en het openbaar maken van controleresultaten geïmplementeerd.

Resultaten

- de NVWA heeft in 2014 projectmatig toezicht uitgevoerd in de pluimveesector, de varkenssector, de kalversector en enkele kleine sectoren (konijnen, kalkoenen en paarden), bij dierenartsen en handelaren.
- Het interventiebeleid en de handhavingstrategie die zijn geënt op de nieuwe regelgeving en een optimale samenwerking met het OM en het bijbehorend instrumentarium zijn volledig uitgewerkt en geïmplementeerd.

2.5 Dierenwelzijn

2.5.1 Dierenwelzijn

Het domein dierenwelzijn omvat de volgende drie subdomeinen:

1. dierenwelzijn op het primaire bedrijf;
2. dierenwelzijn tijdens het transport;
3. dierenwelzijn tijdens het bedwelmen en doden op het slachthuis.

De afgelopen jaren was er veel maatschappelijke en politieke aandacht voor dierenwelzijn en de verwachting is dat dit verder toeneemt. De wet- en regelgeving wordt gewijzigd door de invoering van de Wet dieren, het Besluit houders van dieren en de Regeling houders van dieren. De bestuurlijke boetes waren al toepasbaar voor het subdomein transport en worden met de inwerkingtreding van het Besluit houders van dieren ook van toepassing op de subdomeinen primaire bedrijf en slachthuis. Ze moeten leiden tot slagvaardiger toezicht.

Het toezicht op de primaire bedrijven beslaat ruim 80.000 bedrijven waar dieren worden gehouden. Veel aandacht van de NVWA gaat uit naar bedrijven waar dierverwaarlozing speelt. Daarnaast is het domein in de afgelopen jaren uitgebreid met nieuwe wetgeving voor specifieke doelgroepen, namelijk vleeskuikens, nertsen en uitbreiding van de reikwijdte van het Besluit Gezelschapsdieren. Ook verwacht de politiek dat de NVWA meer aandacht gaat besteden aan het welzijn van paarden en pony's. De sector werkt in samenwerking met Dierenbescherming aan een routeplan voor het uitfaseren/stoppen van het couperen van staarten bij varkens. De goede invulling van open normen is een belangrijke voorwaarde voor optimalisatie van dierenwelzijn en biedt handvatten voor verbetering van het toezicht.

Het NVWA-toezicht op het transport van landbouwhuisdieren bestaat uit controles bij exportcertificering, wegcontroles, administratieve controles, controles naar aanleiding van klachten (binnen- en buitenland) en controles bij aankomst op het slachthuis. Een groot deel van de lange afstandstransporten vindt plaats buiten Nederland. De NVWA doet daar administratieve nacontroles en treedt verbaliserend op.

Het toezicht op bedwelmen en doden van dieren vindt plaats op het slachthuis en heeft bijzondere aandacht. Zo wordt er gewerkt aan een Convenant onbedweldde slacht waaruit onder meer een verplichting tot permanent toezicht door de NVWA voortvloeit. Dit betekent een extra inzet van zo'n 20 fte.

Speerpunten

In het kader van de aanpak van dierverwaarlozing adequaat opvolging geven aan meldingen via NVWA en 144 (Red een Dier). Met erfbetreders worden concrete samenwerkingsafspraken gemaakt over melding van dierverwaarlozing op basis van het afsprakenkader Signalering Dierverwaarlozing. De NVWA vindt het belangrijk dat de sector verantwoordelijkheid neemt conform dit kader.

Verhoging van de naleving van de wetgeving in de pluimveesector (vleeskuikens en leghennen) en de varkenssector, met name het verbod op het couperen van varkensstaarten.

Aandacht voor naleving wetgeving op het gebied van gezelschapsdieren en aanpak hondenhandel inclusief naleving Besluit identificatie en registratie hond. Handel via internet wordt hierbij betrokken.

Handhaven Wet verbod pelsdierhouderij op basis van bevindingen van de pilotfase in 2013.

Bij de transportcontroles zal meer gebruik gemaakt worden van administratieve controles als basis voor risicogericht toezicht. De samenwerking met de ILT wordt op dit gebied geïntensiveerd.

Bijzondere aandacht zal worden besteed aan transporten van pluimvee, met name voor transporten langer dan 12 uur. Naar verwachting kunnen de NVWA, het ministerie van EZ en de transportsector in 2014 tot overeenstemming komen over nadere invulling van normen voor de beladingsgraad (voor varkens en runderen) en stahoogte (voor runderen) tijdens transport.

Als spin off van betere zelfregulatie op publieke normen door de sector (cie Van Doorn) wordt ingezet op het optimaliseren van informatie-uitwisseling met private kwaliteitssystemen.

Bij het toezicht op het bedwelmen en doden van dieren ligt de nadruk van toezicht op middelgrote en kleine slachterijen, het bedwelmen van pluimvee en op het onbedwelmd. De NVWA past haar toezicht aan om te voldoen aan de nieuwe verordening (EG) 1099/2009 betreffende bescherming van dieren bij het doden, waarbij de verantwoordelijkheid voor het welzijn nadrukkelijk bij de producent wordt gelegd.

Daarnaast wordt speciale aandacht besteed aan kennisontwikkeling met betrekking tot het bedwelmen en doden van vissen en dan met name kweekpaling en paling gevangen in het wild waarvoor per 2015 een verplichting geldt om de dieren te bedwelmen voorafgaand aan het doden.

Resultaten

- In 2014 worden de regels betreffende de minimumnormen voor het houden van vleeskuikens, legkippen en varkens beter nageleefd t.o.v. 2013
- De naleving van de Wet verbod pelsdierhouderij is effectief gecontroleerd
- Zijn de administratieve processen zo ingericht dat zij aansluiten bij de nieuwe rapportage eisen van de Europese Commissie.
- In 2014 worden de nieuwe normen voor stahoogte en beladingsgraad vastgesteld en zal een nulmeting inzicht geven in de naleving.

2.5.2 Dierproeven

De NVWA houdt toezicht op het welzijn van proefdieren bij instellingen die dierproeven uitvoeren en/of proefdieren fokken en afleveren. Ook houdt de NVWA toezicht op het interne toezicht bij instellingen die de dierproeven uitvoeren.

De NVWA rapporteert jaarlijks "Zodoende" over het gebruik van proefdieren, deze rapportage is gebaseerd op informatie van vergunninghouders en inspectiebevindingen van de NVWA.

Door nieuwe regelgeving wijzigen in 2014 de doelgroepen enigszins. Er komt een Instantie voor dierenwelzijn (IDW) die de proefdierdeskundigen vervangt en er komt de verplichting in de nieuwe regelgeving om een officiële dierenarts aan te stellen.

Speerpunten

De werkzaamheden richten zich op de advisering van de voorbereiding op de nieuwe wet op de dierproeven en de implementatie daarvan. Daaronder valt ook de informatieverstrekking over de nieuwe regelgeving. De reguliere inspecties gericht op de huisvesting van proefdieren en de uitvoering van dierproeven, worden getoetst aan de nieuwe wet op de dierproeven.

In het kader van de nieuwe Europese richtlijn dierproeven voert de NVWA wijzigingen door in het registratiesysteem om zo aan de oplevering van de vereiste rapportages te kunnen voldoen.

Het Rapport "Zodoende" wordt voorbereid, tijdig opgeleverd en input voor behandeling in de TK wordt geleverd.

Resultaten

- Het NVWA-jaarverslag "Zodoende 2013" over het gebruik van proefdieren, gebaseerd op informatie van vergunninghouders en inspectiebevindingen van de NVWA, is uitgebracht.
- De nieuwe Wet op de dierproeven is geïmplementeerd in de inspecties gericht op de huisvesting van proefdieren en de uitvoering van dierproeven. In 2014 zijn alle vergunninghouders geïnspecteerd.

2.6 Plantgezondheid

2.6.1 Gewasbescherming

Gewassen kunnen schadelijke effecten ondervinden van gevestigde plantenziekten, plagen en onkruiden. Om die effecten binnen aanvaardbare grenzen te houden of te brengen worden maatregelen getroffen, zoals de inzet van gewasbeschermingsmiddelen (chemisch en niet-chemisch). Dit kan op zijn beurt weer schadelijk zijn voor mens, dier en milieu. Daarom zijn aan de toelating en het gebruik van deze middelen (Europese) eisen gesteld. Deze zijn enerzijds gericht op bescherming van mens, dier en milieu en anderzijds op behoud van een effectief middelen- en maatregelenpakket, zodat de sector economisch rendabel en onder gelijkwaardige omstandigheden als elders in Europa kan telen.

De NVWA controleert op de import, de handel in en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Toegelaten gewasbeschermingsmiddelen leveren geen onaanvaardbare effecten voor mens, dier en milieu mits toegepast volgens voorschrift. Gebruik van niet toegelaten middelen kan schade geven voor milieu (oppervlaktewater, grondwater, bijen) of mens (gezondheid toepasser/omstanders, residuen op groenten en fruit).

Naast het houden van toezicht ondersteunt de NVWA het gewasbeschermingsbeleid door het uitvoeren van beleid, het adviseren over wetten, regelgeving en beleid (inclusief toelatingsbeleid) en het coördineren van de vrijstellingen (art 38). Gezien de politieke aandacht op dit werkterrein is goede inhoudelijke advisering (denk aan bijen en normoverschrijdingen milieu, veiligheid consument en burger) van belang voor het beleid. Een van de aandachtsgebieden is het werkterrein "kleine toepassingen", waarmee het behoud van economisch perspectief voor de Nederlandse land- en tuinbouw wordt nagestreefd.

Speerpunten

Incidenten hebben in de afgelopen periode bevestigd dat de focus en aanpak van de handhaving moet veranderen. Dit vergt meer nadruk op analyse en voorbereiding. Vernieuwing in de handhaving moet helpen om alert te blijven op fraude en doelgroepen met een lage naleving effectiever en indien nodig in internationaal verband aan te pakken. Hiervoor zal de NVWA meer gebruik maken van data van andere organisaties door samen te werken met douane, waterschappen, handel, industrie en zusterorganisaties in andere landen. Daarnaast wordt de handhavingaanpak meer ketengericht. De focus verschuift van het primaire bedrijf naar de import en waterkwaliteit en andere (milieu) beschermdoelen aan het eind van de keten (waterkwaliteit, bijen en andere niet doel-organismen).

Uit resultaten van 2013, waarbij specifiek gekeken is naar importstromen, blijkt dat de NVWA hier in 2014 weer haar aandacht op moet richten vanwege de illegale handel in middelen.

Representatieve nalevingsmetingen bij de sector worden uitgevoerd. Ook wordt de samenwerking gezocht met brancheorganisaties en certificerende instanties voor het opzetten van horizontaal en tweedelijns toezicht. Gerichte inspecties worden uitgevoerd wanneer gewasbeschermingsmiddelen langs de waterkant worden toegepast.

Belangrijk aandachtsgebied in de advisering is de problematiek rond de kleine toepassingen ('minor uses'). Samen met Frankrijk en Duitsland, en met steun van de Europese Commissie en het bedrijfsleven, spant Nederland zich in voor een betere Europese samenwerking. Doel is voor de Nederlandse land- en tuinbouw een voldoende breed middelenpakket beschikbaar te hebben mede om 'juist' gebruik te bevorderen.

De politieke en maatschappelijke aandacht van gewasbescherming (dossier bijen, zaadcoating, vrijstellingen, nota, ect.) blijft de nodige inzet vragen.

Resultaten

- Ten aanzien van gewasbeschermingsmiddelen heeft de NVWA haar focus naar het begin en eind van de keten verlegd, te weten: import en milieubeschermdoelen zoals waterkwaliteit.
- Een nalevingsmeting is uitgevoerd en daarover gerapporteerd.

- In 2013 is de NVWA gestart met een analyse over haar positie t.o.v. Regionale Uitvoeringsdiensten, Waterschappen en medehandhavers. Afspraken & intenties werkt zij uit en, afhankelijk van de ontwikkelingen, formaliseert deze eind 2014.

2.6.2 Fytosanitair

Het domein fytosanitair beslaat de gehele plantaardige productieketen en de groene ruimte. Fytosanitair beleid gaat over de borging van het weren, beheersen en vrijwaren van (mogelijk) schadelijke plantenziekten en -plagen. Dit heeft enerzijds betrekking op het voorkomen van verspreiding van plantenziekten en -plagen door handelsstromen en anderzijds op uitbraken ervan bij bedrijven of in de groene ruimte.

De NVWA fungeert als National Plant Protection Organization (NPPO) en is verantwoordelijk voor het weren (import), beheersen (EU-intraverkeer, uitbraken) en vrijwaren (export) van (mogelijke) schadelijke plantenziekten en -plagen. De NVWA draagt verantwoordelijkheid voor het afgeven van garanties dat plantaardige producten bij export voldoen aan de eisen van importerende landen m.b.t. de afwezigheid van schadelijke organismen. Om deze garanties af te kunnen geven en om in Europees en mondiaal verband gezaghebbend op te kunnen treden is het kenniscentrum NRC belangrijk. Door middel van een risicogerichte monitoring van plantenziekten en -plagen (fytobewaking) wordt jaarlijks een zo goed mogelijk beeld verkregen van de aan- en afwezigheid van schadelijke organismen.

De NVWA is verantwoordelijk voor de aansturing van de taken die aan de plantaardige keuringsdiensten zijn uitbesteed en het tweedelijns onderzoek (bevestiging en verificatie van diagnoses).

De rol van de NVWA bestaat uit het interpreteren van de (inter)nationale wet- en regelgeving en het opstellen van procedures (op hoofdlijnen) voor de keuringsdiensten en vervolgens valideren van de werkinstructies van de keuringsdiensten. Het toezicht op de keuringsdiensten, door een onafhankelijke eenheid binnen de NVWA, wordt vormgegeven middels een programma van audits.

Speerpunten

De aandacht voor markttoegang derde landen zal naar verwachting toenemen (zowel als NPPO als richting EZ in de vorm van advisering). Samen met EZ wordt onderzocht of een deel van deze werkzaamheden retribueerbaar te maken zijn.

Afronding van de implementatie van de herziene meerjarige overeenkomsten tussen EZ en de Plantaardige keuringsdiensten.

Bijdragen aan adequate regulering door EU en importerende landen om te komen tot een snellere aanpak van nieuwe bedreigingen (incl. surveys) maar ook snellere deregulering bij blijvende vestiging van organismen.

Het bedrijfsleven stimuleren om meer aandacht te besteden aan preventieve maatregelen om introductie en verspreiding van schadelijke organismen tegen te gaan, waar relevant in de vorm van certificering of erkenning. Voor 2014 staan ringrot, *M. chitwoodi* en insecten in groente en fruit centraal.

Verdere samenwerking met de douane m.b.t. importinspecties en uitwisseling van data. Verder implementatie van toezicht op reizigersbagage en koeriersdiensten.

In 2014 wordt de verdere ontwikkeling van Q-bank voortgezet. Deze database ondersteunt laboratoria van NPPO's en onderzoek met diagnostische en taxonomische informatie over quarantaine en andere belangrijke ziekte en plaag organismen. Met de European Plant Protection Organisation (EPPO) zijn gesprekken gaande voor de overdracht van deze database die mogelijk in 2015 gerealiseerd kan worden.

Advisering over en implementatie van de aangekondigde herziening van de Europese fytorichtlijn. De nieuwe verordeningen kunnen grote gevolgen hebben voor het takenpakket van NVWA en keuringsdiensten (ook diverse verzwaringen).

Resultaten

- Adviezen uitgebracht over de nieuwe wetgeving van de EU, waarmee Nederland zo goed mogelijk invloed kan uitoefenen op voor haar belangrijke onderwerpen.
- Fytobewaking is conform afspraken uitgevoerd.
- Borg staan voor een adequate organisatie voor het effectief beheersen dan wel uitroeien van schadelijke organismen.

2.6.3 Meststoffen

Nederland kent een intensieve veehouderij met een hoge mestproductie. Daartegenover staat een beperkte oppervlakte waarop de mest kan worden aangewend (plaatsingsruimte) zonder schadelijke milieueffecten. Om het grond- en oppervlaktewater en de bodem- en luchtkwaliteit te beschermen en verder te verbeteren, zijn er regels gesteld aan het gebruik en de verhandeling van dierlijke mest, kunstmest en overige meststoffen.

De NVWA houdt binnen dit domein toezicht op het verhandelen, vervoeren en toepassen van meststoffen, op de dierrechten voor pluimvee, varkens en (vanaf 2015 mogelijk ook) runderen, op de naleving van de voorwaarden voor derogatie en op specifieke voorwaarden bij de verwerking van mest (waaronder begrepen vergisting en export). Daarvoor werkt de NVWA intensief samen met Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (DR), die verantwoordelijk is voor de administratieve controles.

Speerpunten

Onder voorbehoud van de EU toestemming voor een nieuwe derogatie voor de periode 2014/2017 worden inspecties uitgevoerd op de naleving van de derogatievoorwaarden bij 3% van de deelnemende rundveehouders. Dit betreft een EU verplichting waardoor er door rundveehouders in Nederland onder strikte voorwaarden meer mest aangewend mag worden dan mogelijk is zonder deze derogatiebeschikking. Vooral in Friesland, Overijssel, Gelderland en Utrecht maken rundveehouders gebruik van deze regeling.

De NVWA voert inspecties uit op de naleving van de productierechten (dierrechten) bij varkens- en pluimveehouders.

De NVWA voert een divers en afdoende aantal inspecties uit bij veehouders, akkerbouwers, intermediairen, bewerkers en verwerkers in het kader van de naleving van het stelsel van gebruiksnormen. Select gekozen inspecties op het gebied van gebruiksnormen, de verantwoordingsplicht en de administratieve verplichtingen worden zoveel mogelijk gecombineerd en richten zich voornamelijk op de zandgebieden in het oosten van Noord-Brabant en Noord- en Midden-Limburg en het lössgebied in Zuid-Limburg.

De NVWA voert in het kader van het Besluit Gebruik Meststoffen (BGM) in het najaar inspecties uit op het telen van vanggewassen. Daarnaast zorgt de NVWA dat zij nadrukkelijk zichtbaar is ten tijde van de pieken in het uitrijdseizoen om te handhaven op de emissiearme aanwending.

In het kader van co-vergisting bestaat de inzet van de NVWA m.n. uit het beoordelen van de gebruikte co-materialen, waaronder het nemen van monsters en het samenwerken met andere handhavingdiensten in de keten. De NVWA voert inspecties uit op de betrouwbaarheid van mestbewerking, mede in het kader van de export, evenals op de verplichte mestverwerking zoals voorzien in het nieuwe stelsel van verantwoorde mestafzet. De NVWA bereidt zich voor op de mestverwerkingsverplichtingcontroles in 2015.

Resultaten

- Tijdige controle uitgevoerd op naleving van derogatievoorwaarden conform nitraatbesluit (EU verplichting).
- Inspecties van meststoffen worden gericht op de tussenhandel, die een belangrijke schakel vormen in de meststoffenketen. Bij deze bedrijven is zowel het oude stelsel van gebruiksnormen als het nieuwe stelsel van verantwoorde mestafzet gecontroleerd.
- De samenwerking met RUD's, waterschappen en andere handhavingpartners is geoptimaliseerd om effectiever het toezicht uit te kunnen voeren.
- Alle voorbereidingen getroffen om de mestverwerking verplichtingcontroles in 2015 uit te kunnen voeren.

2.7 Natuur

In het domein Natuur zijn de taken vooral gericht op het toezicht op de handel en het bezit van de door de Flora- en faunawet beschermde soorten (CITES en inheemse soorten). Hierbij wordt illegale handel en bezit bestreden. Het toezicht op het verhandelen van legaal geproduceerd hout (EU-TR) wordt steeds belangrijker. Toezicht op de naleving van gebiedsbeschermende maatregelen (Natuurbeschermingswet) is een beperkte activiteit. Ingeval van beschermde diersoorten voert de NVWA ook welzijnscontroles uit.

De NVWA heeft als taak om de verspreiding van vectoren (zoals de tijgermug als mogelijke overdrager van Dengue (knokkelkoorts) en Chikungunya) alsmede invasieve exoten (zoals Ambrosia, invasieve waterplanten en de Pallas eekhoorn) te voorkomen.

Het domein natuur omvat een grote diversiteit aan doelgroepen, zoals handelaren in dieren en planten, bouwondernemingen, burgers, circussen, opvangasielen en beurzen. Er is sprake van een groot aantal goede nalevers, maar ook van illegale circuits, die met opsporingsonderzoeken worden blootgelegd. Vanwege de beperkte capaciteit stelt de NVWA zich op als regisseur in dit domein, waarbij andere partijen (douane, politie, lagere overheden) een groot deel van de inspecties uitvoeren. De NVWA ondersteunt deze medehandhavers – politie en douane - met expertise. Op verzoek van Beleid EZ houdt de NVWA toezicht op de boswet. De BOA's van Staatbosbeheer worden begeleid en afhandeling van boetes wordt gedaan door de NVWA.

Speerpunten

De NVWA voert, eventueel in samenwerking met de medehandhavers, nadrukkelijk data- en risico-analyse uit zodat 'nalevers' beter dan voorheen met rust gelaten worden en vooral 'onwilligen' aangepakt worden. De NVWA zet hiertoe ook handhavingcommunicatie in.

Bij het toezicht en de opsporing wordt de samenwerking en informatie-uitwisseling met de medehandhavers verbeterd. De ernstigere vormen van criminaliteit op dit terrein bestrijdt de NVWA door – al dan niet gezamenlijk met de politie – grote onderzoeken uit te voeren, mede naar aanleiding van de proeftuin CITES die in 2013 is afgerond. Het betreft veelal internationale handel in dieren en planten.

De NVWA stelt na overleg met de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (voorheen DR) in 2014 een beslisschema en actiepuntenlijst op voor wat betreft de controles voor de Flora- en faunawet (niet CITES) en stemt deze af met de beleidsdirectie als leidraad voor de toezichtwerkzaamheden.

Op 3 maart 2013 is de EU-houtverordening in werking getreden die het op de markt brengen van illegaal gekapt hout en houtproducten verbiedt. Marktdeelnemers moeten aan een stelsel van eisen voldoen als zij hout of houtproducten voor het eerst op de markt brengen. Het aantal marktdeelnemers in Nederland wordt geschat op 5.000 bedrijven. De NVWA is eerstelijns toezichthouder en werkt nauw samen met de douane. Verder worden doelgroepen in de houtsector ondersteund bij de ontwikkeling van toezichthoudende organisaties.

Het Centrum Monitoring Vectoren (onderdeel van NRC) houdt zich bezig met monitoring van inheemse en exotische vectoren in Nederland, het identificeren en het determineren van vectoren en risico-inschattingen en het in kaart brengen daarvan. De kennis van het CMV wordt gebruikt voor het adviseren en ondersteunen van beleidsmakers.

Door de toename in aard en omvang van crises (invasieve exoten) en de toenemende vraag om gedetailleerde alternatieve scenario's ten behoeve van het niet hoeven uitroeien neemt de coördinatielast toe.

Resultaten

- Ondersteuning van (internationale) opsporingsonderzoeken op het terrein van de natuur.
- Samen met RVO een prioriteitenmodel voor de natuurmeldingen bij KCDV ontwikkeld.
- Uitvoering gegeven aan de bevindingen van de Proeftuin CITES en de interventiestrategie CITES.

2.8 Alcohol en tabak

Tabaksgebruik is in alle gevallen schadelijk, evenals het meeroken. Het gaat om de grootste vermijdbare doodsoorzaak. Actief roken eist jaarlijks ruim 19.000 slachtoffers, meeroken enkele duizenden. Het aantal rokers is stabiel, het aantal jongeren dat begint neemt af. In 2013 rookte rond de 25% van de bevolking van 15 jaar of ouder. De overheid voert een tabaksontmoedigingsbeleid. De kern bestaat uit 3 hoofdelementen:

1. voorkomen dat jongeren gaan roken;
2. bescherming bieden tegen tabaksrook (voorkomen van meeroken);
3. stoppen met roken stimuleren, mede door het bieden van ondersteuning daarbij.

De Tabakswet en het toezicht op deze regels is een instrument dat ingezet wordt door de staatssecretaris van VWS om dit beleid vorm te geven. Naast een leeftijdsgrens van 18 jaar en rookverboden kent de Tabakswet etiketteringbepalingen, normeringen voor teer- en nicotine gehalten en de uitstoot van koolmonoxide, en een strikt verbod op reclame en sponsoring.

De belangrijkste doelen voor de NVWA zijn te voorkomen dat personen onder 18 jaar tabak kunnen kopen en dat de rookverboden op het werk en in het openbaar domein in acht worden genomen.

Overmatig drankgebruik leidt tot veel gezondheidschade (en sterfte) en kan maatschappelijk ontwrichtend werken. Voor wat betreft de Drank- en Horecawet heeft de NVWA de overgang van de decentralisatie van het toezicht dat op 1 januari 2013 aan de Burgemeesters is toebedeeld, begeleid. Tot 1 januari 2015 blijft het hiervoor opgerichte expertisecentrum functioneren en is een examencommissie van de NVWA verantwoordelijk voor de inhoud en de afname van het examen toezichthouder Drank- en Horecawet dat gemeentelijke toezichthouders dienen af te leggen. Na 2015 resteren voor de NVWA slechts een beperkt aantal taken, zoals het toezicht op de transportmiddelen, het toezicht in legerplaatsen en het toezicht achter de douane op luchthavens.

Speerpunten.

De NVWA zet de rookcontroles in de Horeca voort. Deze worden aangevuld met rookcontroles uitgevoerd door het jongeren flexteam. Dit team gaat tevens het toezicht op de nieuwe leeftijdsgrens van 18 jaar op basis van een nieuw ontwikkelde methode uitvoeren.

De werkzaamheden van het expertisecentrum worden in 2014 voortgezet, dit geldt ook voor de activiteiten van de examencommissie.

Het toezicht op het reclameverbod blijft stringent, ook het toezicht op de etikettering en samenstelling van tabak en de dossiercontrole blijft. De resterende landelijke DHW-taken worden op een efficiënte wijze uitgevoerd.

Resultaten

- Door middel van gebiedsgericht toezicht wordt de horeca in gemeenten en uitgaansgebieden rookvrij gemaakt, waar mogelijk in samenwerking met gemeenten. De stijgende lijn in de naleving wordt in 2014 bestendigd.
- Het flexteam houdt op basis van de nieuw ontwikkelde methode toezicht op de leeftijdsgrens voor tabak. De controles vinden gericht plaats.

2.9 Export en import

2.9.1 Export

Export is één van de belangrijkste pijlers van de Nederlandse economie. Landbouwproducten zijn voor Nederland een belangrijk exportproduct. De totale waarde van de agrarische export steeg van 66,6 miljard euro in 2010 naar 78,3 miljard euro in 2012.

Het land waarheen wordt geëxporteerd vraagt, daar waar mogelijk sprake kan zijn van risico's (voor volksgezondheid, diergezondheid, dierenwelzijn en plantgezondheid), garanties van het exporterende land. De NVWA geeft deze garanties af en speelt dus een cruciale rol bij de export van (landbouw)producten.

De NVWA houdt toezicht op de eisen ten aanzien van diergezondheid, voedselveiligheid, dierenwelzijn, plantgezondheid, duurzaamheid/soortenbehoud (visserij) of productveiligheid, die gesteld worden aan (landbouw)producten die bestemd zijn voor export. Op basis van dit toezicht en wanneer de producten voldoen aan de gestelde eisen, kan een exportcertificaat afgegeven worden. Zonder een dergelijk certificaat is export niet mogelijk. Onder verantwoordelijkheid van de NVWA worden per week meer dan 10.000 certificaten afgegeven.

Verder ondersteunt de NVWA de beleidsdirecties bij het maken van afspraken met derde landen (buiten de EU) over export(garanties).

Speerpunten

Op het moment dat zich problemen voordoen op het terrein van diergezondheid (bijvoorbeeld vogelgriep), voedselveiligheid (bijvoorbeeld EHEC), productveiligheid, dierenwelzijn (bijvoorbeeld transport) en plantgezondheid (bijvoorbeeld boktor), heeft dit onmiddellijk repercussies voor de exportpositie van bedrijven. Door snel en adequaat in te spelen op de nieuwe situatie, is de NVWA in staat snel aan te geven welke garanties er nog afgegeven kunnen worden. Hierdoor kan het bedrijfsleven de nadelige gevolgen van de situatie zoveel mogelijk beperken.

Elektronische berichtenuitwisseling (elektronisch certificeren) biedt nieuwe mogelijkheden in relatie tot het voorkomen van fraude, het faciliteren van de export en administratieve lastenverlichting. Het meest sprekende voorbeeld in relatie tot elektronische berichtenuitwisseling is de export naar China. Dit land accepteert inmiddels elektronische exportcertificaten voor varkensvlees en zuivel. Met China is overeengekomen dit in 2013 uit te breiden naar alle landbouwproducten. De intentie van China is om vanaf 2014 volledig papierloos te werken. De inzet is om ook met andere handelspartners, zoals Zuid-Korea, Kenia, Chili, USA, Turkije en Ethiopië verdere afspraken te maken over elektronische exportcertificering.

De NVWA zet daarnaast in op een verschuiving van certificering op basis van partijcontroles naar certificering op basis van systeemcontroles. Er zal een aanpak/strategie worden ontwikkeld waarmee derde landen overtuigd kunnen worden dat systeemcontroles op z'n minst hetzelfde niveau van garanties waarborgen. Codex Alimentarius en UN-CEFACT (United Nations Centre for Trade Facilitation and Electronic Business) zijn in dit verband belangrijke partners om te komen tot internationale acceptatie.

Resultaten

1. De deelsectoren rundersperma, runderembryo's, varkenssperma, levende runderen en vogels zijn operationeel in het systeem CLIENT-Export.
2. De verschuivingen en veranderingen die zijn ontstaan door het opheffen van de productschappen zijn opgevangen.
3. Opleiding voor certificerende dierenartsen die certificeren naar landen met eisen die uitstijgen boven de EU eisen is gerealiseerd.
4. Herziening van het stelsel van exportcertificering door middel van invoering van EKS (Export Kanalisatie Systeem) heeft plaatsgevonden. Uitgangspunt bij het herzien van het stelsel van exportcertificering is een risicogebaseerde aanpak. Waar sprake is van een laag risico worden 100%-partijcontroles vervangen door periodieke audits gecombineerd met steekproefsgewijze controles.

2.9.2 Import

Het domein import omvat het toezicht van de NVWA op goederen die nog niet zijn toegelaten tot de EU en bestemd zijn voor toelating op de Europese markt, of voor direct of indirect transport naar een land buiten de EU. De goederen waarop toezicht wordt gehouden, bestaan uit veterinaire producten, levende dieren, levensmiddelen van niet-dierlijke oorsprong, diervoeder en consumentenproducten voor zover ze verplicht aan de buitengrens gecontroleerd moeten worden. De controles zijn gericht op deugdelijkheid van producten, veiligheid van het voedsel en het welzijn en gezondheid van de dieren.

Het is de taak van de NVWA om te voorkomen dat goederen die niet voldoen aan de EU-eisen op de Europese markt komen. Bij de handhaving wordt nauw samengewerkt met partners aan de buitengrens. Voor nagenoeg het hele domein gelden verplichte en gedetailleerde Europese controle regimes.

Speerpunten

Alle inzet betreft EU-conforme handhaving (controles/keuringen). Daardoor is er naast een goede borging van de risico's een Level Playing Field voor het bedrijfsleven. Dit maakt dat de concurrentiepositie goed is ten opzichte van andere grote importlanden en havens in de EU. Daarvoor wordt ingezet op een efficiënte afhandeling van de controles. Waarbij met name gedacht kan worden aan het invoeren van een geautomatiseerde documenten controle.

Inzet op e-Certificering met verankering in CLIENT (import/internationale koppelingen in dit geval) en meer afspraken maken met derde landen over samenwerking met de Europese Commissie en op systeemontwikkeling.

Inzet op meer risicogebaseerde monitoring door gebruikmaking van informatie over de importketen/sector.

Ook pakt de NVWA de risico's ten aanzien van particulieren aan, door middel van voorlichting aan passagiers (vakantiegangers) en het controleren van passagiers bij terugkomst uit risicogebieden, dit in samenwerking met de douane.

Resultaten

- Elektronische berichtenuitwisseling (elektronisch certificeren) voor import vanuit derde landen (CLIENT-Import/VGC) is verder ingevoerd. (VGC staat voor Veterinaire Grens Controle).
- Meer risicogebaseerde monitoring bij importcontroles van met name veterinaire producten. In enkele pilots, in specifieke sectoren/goederenstromen uitgevoerd, is de mogelijkheid tot het verkrijgen van garanties op basis van keteninformatie onderzocht.
- Zo mogelijk is er in 2014 ook weer in samenwerking met de douane een actie uitgevoerd op het gebied van controle van postpakketten, mede op basis van de uitkomsten van actieweken in 2013.

2.10 Controletaken subsidieregelingen

2.10.1 Europese subsidieregelingen, inclusief nacontroles

Het domein EU-subsidieregelingen, incl. nacontroles richt zich op het voorkómen van misbruik en oneigenlijk gebruik van gemeenschapsgelden en EU-conforme implementatie en uitvoering van de controles. De NVWA verifieert, in opdracht van het betaalorgaan Directoraat Generaal Uitvoering (DGU) de uitvoering van een aantal Europese subsidieregels. Het gaat om subsidies uit het Europese Landbouwgarantiefonds (ELGF), het Europese Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) en het Europese Visserijfonds (EVF).

Daarnaast voert de NVWA in het kader van de Verordening (EG) 485/2008 op basis van een eigen risicoanalyse boekhoudkundige nacontroles uit voor subsidies uit het Europese Landbouwgarantiefonds (ELGF).

Speerpunten

De NVWA levert haar bijdrage aan de EU-conforme uitvoering van bestaande regelgeving. Tijdige en EU-conforme uitvoering van de inspecties c.q. tijdige teruglevering van dossiers naar DGU is voor de NVWA een belangrijke kwaliteitsparameter. In 2013 zijn tussen DGU en NVWA stappen gezet in het optimaliseren van de werkprocessen. Dit proces loopt in 2014 verder. Dit mede gezien de medebewindswerkzaamheden van de voormalige productschappen die overgaan naar DGU.

Het nieuwe GLB en het nieuwe Europese Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMVZ) en de nieuwe uitvoeringsverordeningen, die mogelijk met ingang van 2015 gaan gelden, gaan de basis vormen voor de controles die de NVWA in dit domein uitvoert. Om vanaf dat tijdstip de controles op basis van deze nieuwe regelgeving te kunnen uitvoeren zullen werkinstructies en ondersteunende systemen aangepast worden en zullen de inspecteurs worden opgeleid.

Resultaten

- De NVWA heeft in 2014 tijdig en EU-conform de inspecties en verificaties uitgevoerd op basis van de Samenwerkingsafpraak DGU-NVWA.
- De NVWA heeft in 2014 tijdig en EU conform de boekhoudkundige nacontroles (alsmede de tegencontroles) van de Vo. 485/2008 controleprogramma's 2013/2014 en 2014/2015 uitgevoerd.
- De NVWA is in 2015 klaar om de werkzaamheden uit te voeren volgens de eisen die binnen het nieuwe GLB en de nieuwe EFMVZ gaan gelden.

2.10.2 Cross Compliance

De Regeling GLB-inkomenssteun 2006 van het Gemeenschappelijke Landbouwbeleid omvat onder andere het stelsel van randvoorwaarden (cross compliance) waaraan aanvragers moeten voldoen om in aanmerking te komen voor volledige inkomenssteun. De randvoorwaarden zijn opgebouwd uit bestaande communautaire en nationale wet- en regelgeving op het gebied van natuur, milieu, dierenwelzijn en -gezondheid. Daarnaast omvat het stelsel een aantal eisen vanwege het in Goede Landbouw en Milieuconditie houden van de landbouwgrond. Ondernemers die één of meer van deze randvoorwaarden niet naleven, kunnen gekort worden op hun inkomenssteun.

Daarnaast fungeert de NVWA als Controle Coördinatie Autoriteit (CCA) om in die rol alle inspectiebevindingen uit het 'reguliere' werk van de NVWA, evenals dat van andere handhavende diensten in Nederland, te beoordelen op overtredingen van randvoorwaarden en deze door te melden aan het betaalorgaan DGU.

Nederland maakt in het kader van artikel 68 van de Raadsverordening over het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid gebruik van de mogelijkheid om specifieke landbouwsectoren investeringssteun te geven. Hiervoor wordt jaarlijks een aantal regelingen van kracht verklaard die bijvoorbeeld gericht zijn op de verbetering van het dierenwelzijn, duurzaam ondernemen of het stimuleren van het gebruik van de laatste technische innovaties.

Het nieuwe GLB en de nieuwe uitvoeringsverordeningen, die met ingang van 2015 gaan gelden, gaan de basis vormen voor de controles die de NVWA in dit domein uitvoert. Om vanaf dat tijdstip de controles op basis van deze nieuwe regelgeving te kunnen uitvoeren zullen werkinstructies en ondersteunende systemen aangepast worden en zullen de inspecteurs worden opgeleid.

Speerpunten

De NVWA voert in 2014 cross compliance inspecties uit bij 1% van de aanvragers van (inkomen)steun. Ook verzamelt de NVWA alle niet-naleving van randvoorwaarden uit het eigen 'reguliere' inspectiewerk en dat van andere handhavende diensten en geeft deze door aan DGU. Dit om de EU-conforme inzet zoveel mogelijk te waarborgen.

De NVWA voert voor tenminste 10 % van de artikel 68 regelingen inspecties uit om misbruik te voorkomen.

De NVWA zorgt er in 2014 voor dat de controles voor het nieuwe GLB in 2015 EU-conform uitgevoerd kunnen worden, door het aanpassen van werkinstructies, ondersteunende systemen en opleiding van controleurs.

DGU en de NVWA onderzoeken op dit moment de mogelijkheden en de impact van verdergaande integratie van de aselecte steekproeftrekkingen voor de verschillende GLB-verplichtingen, waaronder cross compliance, om de controle op deze verplichtingen efficiënter uit te voeren.

Resultaten

- Het uitvoeren van het programma 1% controles en, voor een klein deel op initiatief van de NVWA, door andere Controle Autoriteiten (provincies, productschappen).
- Het verzamelen en melden van de niet-nalevingen op randvoorwaarden aan het betaalorgaan Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.
- Het tijdig uitvoeren en terugleveren van de steekproef (tenminste 10 % van de aanvragers) voor de art 68 regelingen die door RVO wordt aangeleverd.
- De NVWA is in 2015 klaar om de cross compliance uit te voeren volgens eisen van het nieuwe GLB.

2.10.3 Grondgebonden subsidies

Voor de uitvoering van de Bedrijfstoelag Regeling (BTR), Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer en de Subsidieregeling Natuur- en Landschapsbeheer (SAN/SNL) dient, een volgens EU-voorschriften vastgesteld percentage van de aanvragen, daadwerkelijk geïnspecteerd te worden, zodat misbruik en oneigenlijk gebruik van gemeenschapsgelden worden voorkomen.

Het nieuwe GLB en de nieuwe uitvoeringsverordeningen, die met ingang van 2015 gaan gelden, gaan de basis vormen voor de controles die de NVWA in dit domein uitvoert. Om vanaf dat tijdstip de controles op basis van deze nieuwe regelgeving te kunnen uitvoeren zullen werkinstructies en ondersteunende systemen aangepast worden en zullen de inspecteurs worden opgeleid.

Speerpunten

De NVWA voert in 2014 alle voorkomende BTR inspecties uit conform de gestelde EU-verordeningen. Ook worden de inspecties conform de gestelde EU-verordeningen en nationale voorwaarden bij 7,75% van de aanvragers van SAN/SNL subsidie uitgevoerd.

De NVWA onderzoekt samen met DGU of er efficiencyverbeteringen mogelijk zijn bij het selecteren van de te inspecteren aanvragers en het optimaliseren van het gebruik van teledetectie bij SAN/SNL.

De NVWA zorgt er in 2014 voor dat de controles voor het nieuwe GLB in 2015 EU-conform uitgevoerd worden, door het aanpassen van werkinstructies, ondersteunende systemen en opleiding van controleurs.

Resultaten

- In 2014 heeft NVWA, tijdig en conform de gestelde EU-verordeningen, alle door DGU geselecteerde inspecties voor BTR, SAN/SNL uitgevoerd.
- De NVWA is in 2015 klaar om de BTR en SAN/SNL uit te voeren volgens de eisen die binnen het nieuwe GLB gaan gelden.

2.11 Inlichtingen en opsporing

De NVWA Inlichtingen- en Opsporingsdienst (IOD) richt zich voornamelijk op complexe, ketengereleerde, georganiseerde en internationaal georiënteerde criminaliteit. De inzet van inlichtingen en opsporing heeft tot doel het inzicht in de nalevingsbereidheid en het nalevingsgedrag van doelgroepen te vergroten en de naleving te verhogen. Door opsporing in concrete gevallen in te zetten, wordt niet alleen bestraffing beoogd. Er wordt ook een signaal afgegeven aan overtreders én nalevers dat de NVWA hard doorpakt waar dat nodig is.

Speerpunten

Het Intelligenceproces is gestoeld op domeingericht inwinnen. Dit is een thematische, geïntegreerde en cyclische aanpak met een doorlopende fraudegerichte intelligence-inspanning op de verschillende domeinen. Concrete producten hieruit zijn strategische analyses, samenwerking in strategische verkenningen van andere actoren binnen de NVWA of politie/bijzondere opsporingsdiensten, indicatorenmatrices, tactische analyses en domeinbeelden per domein.

De IOD heeft te maken met een duale aansturingsrelatie: de ministeries van EZ en VWS voor de prioriteiten op de inhoudelijke beleidsterreinen en het Functioneel Parket (FP) van het Openbaar Ministerie voor de opsporingsprioriteiten en inzet in concrete zaken. De prioriteiten, wederzijdse kwantitatieve en kwalitatieve afspraken over de opsporing en de afhandeling van opsporingsonderzoeken staan in het Handhavingsarrangement dat wordt gesloten tussen het Functioneel Parket (FP) van het OM, de ministeries van EZ en VWS en de NVWA.

De IOD voert grootschalige opsporingsonderzoeken en snelle interventies uit. Snelle interventies richten zich op relatief kleine zaken vanuit de gedachte dat combinatie van kleine zaken net zo effectief is als één grote. Korte onderzoeken en een snel vervolg voeden het rechtsherstel. Daarnaast verleent de IOD assistentie en begeleiding bij onderzoeken en verbetering van de informatiepositie van de andere NVWA-divisies, de andere drie bijzondere opsporingsdiensten en de politie en voert de IOD rechtshulpverzoeken uit. Een belangrijk product voor toezicht en beleid is tot slot de beleidsrapportage.

De ontwikkelingen in de samenwerking met de milieuteams van de politie en de IOD van de Inspectie Leefomgeving en Transport binnen de Milieukamer (MK) zijn van belang voor de inzet in 2014. De doelen, speerpunten, werkwijze, verbindingen en ondersteuning van de MK zijn in 2013 ontwikkeld en uitgewerkt. De resultaten hiervan zullen merkbaar zijn in 2014.

In het kader van het Programma Afpakken en vanuit de gedachte "misdad mag niet lonen" worden ook in 2014 de ontnemingsactiviteiten verder geïntensiveerd. Voor elk zich daarvoor lenend opsporingsonderzoek wordt een ontnemingsrapportage opgesteld.

Resultaten

- Domeingericht Inwinnen (DGI): Ontwikkeling en gebruik van gebruikersgerichte intelligence-producten voor de verschillende partners (toezicht, FP, beleid). De verankering van DGI in het reguliere proces van de IOD en toezicht in het laatste ontwikkeljaar van DGI op de 15 benoemde domeinen.
- Ontneming: De ontnemingsrapportage, bedoeld voor het afpakken van met misdad verdient geld, hebben in 2014 tot 6,45 miljoen euro aan berekend wederrechtelijk verkregen voordeel voor ontnemingen geleid.
- Milieukamer: In 2014 heeft de samenwerking met de Nationale Politie op de vijf milieudomeinen van de NVWA verder vorm gekregen door binnen de MK gezamenlijk prioriteiten te stellen en door minimaal twee onderzoeken gezamenlijk uit te voeren.

2.12 Risicobeoordeling en onderzoeksprogrammering

Het Bureau Risicobeoordeling en Onderzoeksprogrammering (BuRO) beoordeelt gevaren op het gebied van voedsel- en productveiligheid, de gezondheid van dieren en planten, het dierenwelzijn en biodiversiteit. Hierbij gaat het om beoordeling van bestaande situaties en incidenten die mogelijke risico's met zich meebrengen, en om vroegtijdige signalering van potentiële nieuwe risico's. Het kennen van nieuwe gevaren en het anticiperen daarop is een belangrijke taak van de NVWA.

Op basis hiervan adviseert BuRO de departementen van VWS en EZ en de Inspecteur-Generaal en de hoofdinspecteurs van de NVWA.

Daarnaast heeft de NVWA als kerntaak burgers en bedrijfsleven tijdig en actief te informeren over bestaande en nieuwe gevaren op basis van betrouwbare en wetenschappelijk verantwoorde informatie. BuRO werkt in 2014 aan het doelgericht en interactiever maken van informatie om risico-reducerend gedrag bij burgers en bedrijfsleven te stimuleren.

Speerpunten

De VWS- en EZ-kaderbrieven zullen, samen met de resultaten van eerder geïnitieerd onderzoek, de basis vormen voor ongeveer 25 adviezen die BuRO uit zal brengen. BuRO zal daarnaast systematisch achtergrondanalyses maken van risico's per domein van de NVWA. In 2014 wordt gestart met risicoanalyses voor ketens en domeinen. In eerste instantie wordt een aanvang gemaakt op het gebied van voedselveiligheid, met name de vleesketen. In aansluiting hierop zullen diergeneesmiddelen, diervoeders en dierlijke bijproducten worden geanalyseerd, alsmede het domein productveiligheid. Voor deze risicoanalyses zal een nieuw risicoanalysemodel worden gebruikt dat aansluit bij modellen die ook bij andere inspecties in zwang zijn. In 2014 zal gestart worden met het opstellen van De Staat van de productveiligheid die begin 2015 zal worden afgerond. Tevens wordt een systematiek ontwikkeld om systematisch burgersignalen te beoordelen op belang en urgentie.

Resultaten

- Adviezen aan departementen en IG
- Oplevering systematiek voor domein-risico-analyse gebaseerd op kans-effect matrix zoals ook gebruikt door de Gezondheidsraad en de Inspectie SZW.
- Toepassing domein-risico-analyse in alle ketens en domeinen, startend met voedselveiligheid, diervoeders, diergeneesmiddelen, dierlijke bijproducten en productveiligheid.
- Oplevering analysemethodiek burgersignalen.
- De Staat van de Productveiligheid (op te leveren begin 2015).

2.13 Internationale projecten

Nederland is een handelsnatie. De zorg voor veilige producten begint niet bij de landsgrenzen en houdt daar ook niet op. Nederland en de EU hebben er baat bij dat controles aan de grenzen zo kunnen worden ingericht dat de import en doorvoer zo efficiënt mogelijk verlopen zonder concessies te doen aan de voedsel- en productveiligheid. Daarom werken Nederland en andere lidstaten met derde landen samen in internationale projecten. Hiermee worden derde landen geholpen om te voldoen aan de eisen van Europese wet- en regelgeving (aanpak bij de bron).

De projecten richten zich op het wegnemen van handelsbelemmeringen, het verbeteren van de effectiviteit van inspectiediensten van handelspartners of op het openen van markten (economische handelsdiplomatie).

Daarnaast bieden projecten in het internationale veld mogelijkheden voor het opbouwen van goede relaties met autoriteiten in derde landen, hetgeen kan bijdragen aan het oplossen van bepaalde exportproblemen. Ten slotte draagt de samenwerking bij aan het begrip voor de Nederlandse situatie en onze handhavingstrategie.

De internationale projecten richten zich op de kandidaat-lidstaten van de EU, belangrijke handelspartners (bijvoorbeeld BRIC-landen) en op landen met een samenwerkingsovereenkomst met Nederland. Er wordt aansluiting gezocht bij de prioriteitslanden van Nederland wat betreft markttoegang.

Speerpunten

- Het uitvoeren van contractverplichtingen van de projecten waarvoor al een contract is getekend.
- Het binnenhalen van nieuwe projecten.
- Bijdragen leveren aan internationale cursussen en trainingen.
- Het ontvangen en organiseren van studiebezoeken van delegaties uit buitenland in Nederland om hen kennis te laten nemen van onze inspectie- en controlesystemen.

Resultaat

- Het conform planning en afspraken afronden en uitvoeren van de projecten, missies en bezoeken.

2.13 Klantcontact en dienstverlening

De NVWA beschikt over een klantcontactcentrum (KCC) dat 7 dagen per week, 24 uur per dag bereikbaar is. Het KCC is via verschillende kanalen te bereiken: via de website www.nvwa.nl, via info@nvwa.nl, via 0800-0488 en de sociale media (twitter en facebook). De NVWA wordt benaderd door burgers, bedrijven en (kennis-)instellingen en andere inspectiediensten. Het KCC verwerkt jaarlijks zo'n 140.000 vragen en (verplichte) meldingen. Het KCC levert een bijdrage aan het bevorderen van het naleefgedrag door het verstrekken van informatie en het onder de aandacht brengen van meldingen binnen de organisatie. Alle meldingen worden geregistreerd en beoordeeld op de vraag of een melding aanleiding geeft voor nader onderzoek.

Resultaten

- Meldingen en vragen (signalen)
Het instrumentarium is uitgebreid om vragen en meldingen gedetailleerder te kunnen analyseren. Over signalen van burgers en bedrijven en daaruit af te leiden trends en ontwikkelingen is vaker gerapporteerd.
- Oog- en oorfunctie burger (burgersignalen)
Het project om per domein een afwegingskader op te stellen voor vragen en meldingen is afgerond. Op basis van de afwegingskaders per domein is een overkoepelend strategisch kader opgesteld voor het behandelen van vragen en meldingen. Via de internetsite worden burgers en bedrijven over dit afwegingskader geïnformeerd, zodat zij weten wat zij van de NVWA op dit vlak mogen verwachten.
- Sociale media
In de afgelopen twee jaar heeft de NVWA een pilot uitgevoerd wat betreft het inzetten van sociale media als (extra) kanaal om het contact met de samenleving te versterken. Het 1e jaar was het doel vooral 'luisteren' en in 2013 reageert de NVWA ook op de signalen. De focus in 2014 is gericht op het gebruik van sociale media door medewerkers van de toezichtdivisies. Bovendien is in 2014 verder invulling gegeven aan het analyseren van signalen vanuit de omgeving en de manier waarop de NVWA daarop kan reageren.

Dit is een uitgave van:

**Nederlandse Voedsel- en
Warenautoriteit**

Postbus 43006
3540 AA Utrecht
T (088) 223 33 33
F (088) 223 33 34

info@nvwa.nl
www.nvwa.nl

*Jaarplan 2014 Jaarplan 2014
plan 2014 Jaarplan 2014
Jaarplan 2014 Jaarplan
2014 Jaarplan 2014 Jaar
Jaarplan 2014 Jaarplan 2
plan 2014 Jaarplan 2014
Jaarplan 2014 Jaarplan 2
2014 Jaarplan 2014 Jaar
Jaarplan 2014 Jaarplan 2
2014 Jaarplan 2014 Jaar
Jaarplan 2014 Jaarplan 2
2014 Jaarplan 2014 Jaar
Jaarplan 2014 Jaarplan 2*